Zpěvy sladké Francie

Hanuš Jelínek

Vydáno v roce 2015 u příležitosti 115. výročí založení knihovny

e-knihy

Knihovna Jana Drdy
Příbram

Hanuš Jelínek
ZPĚVY SLADKÉ FRANCIE

Knihovna Jana Drdy
Příbram 2014

Text tohoto díla není vázán autorskými právy

Pravopis a interpunkce tohoto vydání se přidržují osmého vydání, pořízeného v roce 1997 nakladatelstvím Mladá fronta v edici Květy poezie

---

V roce 2015 vydala Knihovna Jana Drdy,
Náměstí T. G. M. 156, 261 01 Příbram 1
www.kjd.pb.cz/e-knihy

Citační záznam této knihy:

JELÍNEK, Hanuš. *Zpěvy sladké Francie* [online].V KJD 1. vyd. Příbram: Knihovna Jana Drdy Příbram. 2015 [2015-05-01]. Dostupné z www.kjd.pb.cz/e-knihy

---

ISBN 978-80-86937-43-4 (EPUB)
ISBN 978-80-86937-44-1 (MOBI)

Metapolitickým přátelům

ÚVOD

Podávám zde malý výbor z lidové poezie francouzské od patnáctého do osmnáctého století. Snažil jsem se, aby v něm byly zastoupeny charakteristickými ukázkami hlavní žánry lidové poezie od lyricko-epických complaintes, v nichž zřejmě žijí vzpomínky rytířského a křesťanského středověku s jeho drsnou něhou i primitivní brutálností, až po taneční a pochodové písně selské a vojenské s jejich naivním lyrismem a rozpustilými gauloiseriemi.

Bohatý výkvět poezie umělé, jakož i prudký politický a sociální převrat Velké revoluce způsobily, že Francouzové sami věnovali své poezii lidové poměrně malou pozornost. Zjevy jako Gérard de Nerval, který vycítil v době romantismu kouzlo lidové poezie, byly vcelku vzácné. Teprve v době poměrně nedávné, v posledních čtyřiceti letech, ožívá zájem o lidovou poezii a hudbu zásluhou Gastona Parise a muzikologů jako J. B. Weckerlin a J. Tiersot. K nim přidružilo se několik nadšených propagátorů z kruhů uměleckých, především Mme Yvette Guilbert, kteří obrátili pozornost kultivovaného obecenstva k těmto zapomenutým pokladům.

Zajímal jsem se od let o lidovou poezii francouzskou, ale nikdy jsem si netroufal soustavně ji překládati. Teprve nedávno, chystaje k tisku antologii současné poezie, pojal jsem myšlenku dáti jí pendant ve výboru poezie lidové, tím spíše, že mnozí z moderních básníků, např. Guillaume Apollinaire, Fagus a jiní, na její tradice navazují.

Ve svém výboru vyhnul jsem se vědomě písním, jichž autor je znám, i tehdy, když písně ty znárodněly a staly se obecným majetkem. Chtěl jsem, aby mluvili jen oni bezejmenní básníci, ve kterých zpíval duch sladké Francie, v něž se vtělil génius francouzské rasy, ať to byli veselí vojáci, kteří chodili do bitev s bujnou písničkou na rtech, ať rozpustilí vaganti, poutníci, tuláci či pocestní tovaryši; ať bretonští či normandští námořníci či provensálští rybáři, plovoucí po siných vlnách, které se tříští o falaisy staré Armoriky, či po modré pláni Středozemního moře; ať sedláci a ženci na obilných lánech v Beauce, ať horalé z Dauphiné či z Auvergně, nebo ženy a dívky, trhající hrozny na slunných stráních

burgundských a olivy v stříbrných hájích Provence; ať stařenky, předoucí u krbu, či děvčata, tančící při dudách a houslích, nebo pastýři, pasoucí stáda ovcí a krav na horských stráních.

Snažil jsem se býti práv duchu francouzské písně, zachytit její rytmus a kadenci a zůstati přitom co nejblíže původního textu. Největší nesnáz byla v tom, že mnoho písní má jedinou asonanci (rým vlastně v lidové písni neexistuje) ve všech strofách a často i v refrénu. Hleděl jsem obejiti tuto často nepřekonatelnou obtíž, jak se to dalo, abych neublížil rázu písně.

U většiny písní přidržel jsem se kritického textu, jak jej zjistil ze spousty variant učený George Doncieux ve svém posthumním díle *Le Romancéro populaire de la France*, které vydal Julien Tiersot. Ale i zde jsem si zachoval volnost a kombinoval tu a tam varianty, kde se mi to zdálo básnicky účinnější. Doncieux byl mi také cenným pramenem pro historické údaje původu písní, jak je uvádím v Poznámkách na konci knihy.

V Praze 3. února 1925 H. J.

ZPĚVY SLADKÉ FRANCIE

Tři princezny

Tam za našima humny,
– let’, let’, srdéčko moje –,
tam za našima humny
jabloně rozkvetly,
    tralala, tralali,
    jabloně rozkvetly.

A tři princezny krásné
– let’, let’, srdéčko moje –,
a tři princezny krásné
pod nimi usedly,
    tralala, tralali,
    pod nimi usedly.

„Mně zdá se,“ první praví,
– let’, let’, srdéčko moje –,
„mně zdá se,“ první praví,
„že se už rozední,
    tralala, tralali,
    že se už rozední.“

„Mně zdá se,“ druhá praví,
– let’, let’, srdéčko moje –,
„mně zdá se,“ druhá praví,
„že z dálky buben zní,
    tralala, tralali,
    že z dálky buben zní.“

„Vždyt’je to,“ praví třetí,
– let’, let’, srdéčko moje –,
„vždyt’je to,“ praví třetí,
„můj přítel líbezný,
    tralali, tralali,
    můj přítel líbezný.

Na vojnu se ubírá,
– leť, leť, srdéčko moje –,
na vojnu se ubírá,
za nás jde bojovat,
tralali, tralala,
za nás jde bojovat.

Až vítězně se vrátí,
– leť, leť, srdéčko moje –,
až vítězně se vrátí,
svou lásku chci mu dát,
tralali, tralala,
svou lásku chci mu dát.

At' třeba bitvu ztratí,
– leť, leť, srdéčko moje –,
at' třeba bitvu ztratí,
budu ho milovat,
tralali, tralala,
budu ho milovat."

Král Looys

Král Looys sedí před hradem,
svou dceru drží v klíně svém.
Ta žádá býti provdána
za statečného Deona.

„Má dcero, zanech Deona,
neb šelma je to proradná:
chudšího není rytíře,
ten nemá ani halíře.“

„Já Deona se nechci vzdát,
jej vždycky budu milovat,
a víc než matku, příbuzné,
než vás, jenž tak rád máte mne.“

„Sem rychle! Kde jste, drábové,
mí žalářníci, sluhové?
Ji do věže odveďte hned,
at' víckrát nezří boží svět!“

Tam sedm roků seděla,
k ní živá duše nesměla.
Když sedmý rok u konce byl,
tu otec dceru navštívil.

„Jak daří se vám, dcero má?“
„Zle, otče můj, jsem neštastná.
Mne červi žerou v těchto zdech
a nohy hnijí v okovech.

Zda, otče můj, vám možno jest
dát halířků mi pět neb šest,
by žalářník se obměkčil,
mým nohám pouta ulehčil?”

„Já peněz, dcero, dosti mám:
tisíce, miliony dám
a všechny budou pro tebe,
jen zřekneš-li se lásky své.“

„Než lásku svou bych zradila,
radš ve věži bych zhynula.”
„Pak, dcero má, tu zahyneš,
už nikdy zdráva nebudeš!“

Nablízku krásný Deon byl,
on psaníčko jí podstrčil.
Tam slova byla napsána:
„Nezapomeňte Deona,

má krásná, mrtvou dělejte,
v Saint-Denis nést se nechejte.
Já v pravou chvíli přijdu tam
a pochovat vás nenechám.“

Tu kráska rady poslechla,
v té chvíli duši vydechla.
Do rakve položili ji
a nesli ji do Saint-Denis.

Král s pláčem kráčí za rakví
a před ním kněží zpívají.
Sto mnichů, třicet kněží též,
biskupů v mitrách tolikéž.

Vtom krásný Deon tudy jde:
„Zastavte, kněží, zastavte!
Mou milou jdete pochovat,
chci otčenášek odříkat.“

Z ryzího zlata nůž on vzal
a lněný rubáš rozpáral.

Jak na ústa ji políbil,
úsměv se na nich objevil.

„Nuž hleďte, kterak zrazen jsem
svou dcerou, krásným Deonem.
At' tedy zasnoubí se s ním,
a víc at' o tom neslyším!

At' trouby zazní, hudba hrá,
má Deona mít dcera má.
Když dcerka touží po lásce,
jí otec marně bránit chce."

„Je láska přec jen krásná věc!"
Nejmladší na to řekl kněz.
„My přišli jsme ji pochovat,
a ted' ji budem oddávat."

Pozdrav milému

„Vy švarní hoši jdete
do boje lítého,
prosím vás, pozdravujte
tam mého milého!“

„Jak my to poznat máme,
kdo je váš milený?“
„Jej lehko rozeznáte:
má bílé odění

a na něm kříž má bílý,
ostruhu zlacenou,
na konci kopí svého
má špici stříbrnou.“

Už neplačte, má krásná,
pro svého milého.
Bretonci zabili ho;
já viděl mrtvého.

Jej na zelené louce
do hrobu vložili
a čtyři františkáni
mši za něj sloužili.

Král Renaud

Když král Renaud zpět z vojny šel,
svá střeva rukou přidržel.
Jej matka vidí s cimbuří:
„Můj syn Renaud se navrací!

Bud šťasten, Renaud, žena tvá
ti syna krále povila.“
„Ni ze ženy, ni ze syna
se nepotěší duše má.

Už cítím smrt, jak mrazí mne,
dej, matko, ustlat lůžko mé.
Už dlouho tady nebudu,
v půlnoci žití pozbudu.

Zde dole at’mi ustelou,
já nechci vzbudit ženu svou.“
A když pak půlnoční čas byl,
král Renaud duši vypustil.

Den bílý ještě nenastal,
a každý sluha zaplakal;
dřív ještě, nežli snídali,
už všechny služky plakaly.

„Ach, povězte mi, matko má,
proč sluha tolik naříká?“
„Když koně v řece plavit byl,
ten nejlepší se utopil.“

„Proč, řekněte jen, matko má,
pro koně tolik naříká?
Až Renaud z vojny přijede,
krásnější koně přivede.

Ach, řekněte mi, matko má,
proč služka pláče, naříká?“
„Šla prostěradla k řece prát
a nechala je uplavat.“

„Proč, řekněte jen, matko má,
proč tolik pro ně naříká?
Až král Renaud se navrátí,
krásnější ještě nakoupí.

Ach, povězte mi, matko má,
kdo hřeby tady zatlouká?“
„Má dcero, tesaři to jsou
a podlahu nám spravujou.“

„Ach, povězte mi, prosím vás,
co znamená těch zvonů hlas?“
„Z kostela průvod prosebný,
ted’ křížové jsou právě dny.“

„Ach, řekněte mi, matko má,
co kněží zpěv ten znamená?“
„Má dcero, to je procesí,
co kolem domu obchází.“

A když čas přišel z lůžka vstát,
na mši se chtěla podívat.
A když už došel osmý den,
tu chtěla paní vyjít ven.

„Zda můžete mi radu dát,
jaký bych měla vzíti šat?“
„V zeleném, v šedém možno jít,
však nejlíp bude černé vzít.“

„Ach, řekněte mi, matko má,
co černý ten šat znamená?“

„Když žena z kouta zvedá se,
jí černé nejlíp hodí se.“

A když pak polem kráčely,
tři pasáčky jsou potkaly.
„To vdova je, tu míval pán,
co onehdy byl pochován.“

„Ach, řekněte mi, matko má,
co pasáček to povídá?“
„Ke spěchu jen vybízí nás,
chceme-li na mši přijít včas.“

Když do kostela vstoupily,
jí voskovici podali.
Pod lavicí, jak klekala,
zem čerstvou náhle uzřela.

„Ach, řekněte, co, matko má,
ta čerstvá hlína znamená?“
„Dál dcero, nesnesu ten klam:
Renaud je mrtev, pochován!“

„Když Renaud král je pochován,
zde klíče své vám odevzdám.
Prsteny, šperky vezměte,
a synáčka se ujměte.

Zem otevři se, pukni zem,
at’mohu jíti za králem!“
Zem pukla, zem se zachvěla
a krásnou paní pozřela.

Krásná Magdaléna

Když Svatá Panna na mši svatou v den Hromnic chce se ubírat,
tu vidí Maří Magdalénu s mládenci vesele si hrát.

„Pojď se mnou, Maří Magdaléno, na mši svatou se pomodlit."
„Ne, ne, já nejdu, Svatá Panno, nevidím chlapce s vámi jít."

„O ano, ano, Magdaléno, ten nejkrásnější s námi jde."
„Počkejte na mne, Svatá Panno, co vezmu krásné šaty své."

Jí matka vlasy rozpustila, hřebenem stříbrným češe ji,
tak dlouhé vlasy ona měla, až na paty jí padají,

když věnec na ně položila, pod ním se slunce zaleskne,
ze sedmi loket sametu pak jí krásné šaty oblékne.

Osmdesátkrát kolem boků pás zlatý vinut jest,
a zástěrka, kterou si vzala, ta hraje barev třicet šest.

Po cestě, kudy ona kráčí, hned všechny stromy zkvétají,
a na hřbitov když ona vejde, zvony se samy houpají,

a sotva do kostela vkročí, na svících plamen vyskočí,
když do svěcené vody sáhne, tu kropenka se otočí,

když kolenem se země dotkne, hned oltáře se otřesou,
kněz zapomene mši svou říkat a ministrant odpověď svou.

„Jen doříkej mši svatou, kněže, ministrante, odpověď svou."
„Jen zvolna, zvolna, Magdaléno, svou poniž krásu velikou."

„Ji pro nikoho neponížím, proč pro vás bych ji snížila?
Mně daroval ji milý Pán Bůh, abych ji zjevně nosila!"

Pasačka vepřů

Pan Vilém z Beauvoire si ženu bude brát;
mladičkou vybral si, nezná se oblékat.

Nazejtří po svatbě hned Jeho Milost král
jej k službě válečné do pole povolal.

„Komu já ženu svou mladičkou svěřit mám?“
„Jeď klidně, synu můj, já ti ji ohlídám.“

V ochranu poroučí ji paní matce své:
„Vy zrána každý den ji na mši pošlete,

jí dáte snídani, když navrátí se zpět,
a potom s paními se bude procházet.

Ji nenecháte prát ni vařit, pracovat;
jen bude-li chtět příst, jí dáte kolovrat.“

Však sotva vyjel pan Beauvoire za vrata,
vzít šerku musila a pásti prasata.

Let sedm pásla je bez písně, úsměvu.
Když sedmý přešel rok, dala se do zpěvu.

Pan Vilém z Beauvoire se z vojny vrací již.
„Stůj, panoše mé, stůj, zda zpívat neslyšíš?

Ji musím nalézti, to zdá se její hlas!“
A moře přebrodil a horský přešel sráz.

A přišel do háje, tam našel ženu svou.
„Pasačko, dobrý den, čípak ti vepři jsou?“

„Jsou pana z Beauvoire, za mořem sedm let

už válčí dalekým, nic o něm neslyšet.“

„Pasačko, hladovím, dáš mi svou snídani?“
„To nemoh byste jíst, to není pro pány;

je ovesný to chléb, jen psům se může dát.“
„Pasačko, pověz mi, zda domů nechceš hnát?“

„Můj vzácný šlechtici, dřív nežli domů smím,
já sedm upřísti mám vřeten s hedvábím

a ještě nařezat otýpku olšoví.“
Meč tasil, otep jí nařezal ve křoví.

„Pasačko, pověz mi, kde moh bych tady spát?“
„Na hradě Beauvoire můžete nocovat.“

„Ctná paní, dobrý den, zda mohu být váš host!“
„Jen dál, můj šlechtici, je jídla u nás dost,

křepelky, koroptve i kapouny tu mám
a krásnou komnatu vám, pane, zřídit dám.“

A když se setmělo, on vyhledal svou choť.
„Pojď se mnou, pasačko, ke mně se ohřát pojď.“

„Ne, ne, můj šlechtici, já nezvykla se hřát.
Já k chrtům do chléva se chodím ohřívat.“

„Pojď, pasačko, jen pojď, chci večeři ti dát.“
„Já smím si, pane můj, jen kůrek nasbírat.

Já plných sedm let u stolu nebyla
a po celý ten čas si rukou nemyla.“

„Ctná hostitelko má, kdo se mnou bude spát?
Snad jednu z vašich dcer bych moh si zavolat?“

„Ne, ne, můj šlechtici, to by mně vyčetli,
však je tu pasačka, tu vemte, chcete-li.“

Za bílou ruku vzal a ved ji v komnatu.
Když byli v komnatě, pasačka vzkřikla tu:

„Viléme z Beauvoire daleko za mořem!
Na pomoc přispěj teď, sic zneuctěna jsem!“

Z okna se nachýlí a chce se vrhnout ven.
„Strach neměj, nebohá, vždyť mluvíš s Vilémem!

Kde zlatý prsten je, co jsem vám daroval,
před sedmi lety když jsem na vojnu se bral?“

„Tvá matka nevděčná, ta mi ho uzmula
a starší sestra tvá ho vždycky nosila.“

„Kde krásné šaty jsou, co jsem vám daroval,
před sedmi lety když jsem na vojnu se bral?“

„Tvá matka nevděčná, ta mi je uzmula
a mladší sestra tvá je vždycky nosila.“

Nazejtří zrána hned je zdola slyšet hlas.
„Vstaň, děvko nestoudná, a vepře pást jdi zas!“

„Víc než dost pásla je – teď ty zas můžeš jít!
A nebýt matkou mou, dal bych tě zardousit!“

Prsteny

„Marianson, o paní ctná,
kde máte svého manžela?“
„Už měsíců šest, ještě dél,
co do Paříže odejel.“

„Když Renaud od vás vzdálen je,
mít měla byste přítele.“
„Tak dlouho, jak jen budu žít,
jiného nechci ráda mít.“

„Marianson, o paní ctná,
zda prsten byste půjčila,
prsteny s bílých prstů svých,
já chtěl bych právě také mít.

A přísahám vám slovem svým,
že nikomu to nepovím.“
Zle Marianson se radila,
že prsteny mu půjčila.

Jak prsteny jí vyloudil,
ke klenotníku pospíšil.
„Můj klenotníku, dobrý den,
ty zlaté tři prsteny vem.

Teďď svěřím ti je, když jdu spát;
hned do práce se musíš dát
a dříve, než se začne dnít,
chci ráno zcela stejné mít.“

A jak prsteny v rukou měl,
on rovnou do Paříže jel.
A koho nejdřív potká tam?
Jde po ulici Renaud sám.

„Rytíři, bůh tě pozdraviž!
Zda dobré zprávy přinášíš?“
„Tvá žena syna povila,
mne přítelem si zvolila.“

„Rytíři ctný, tos v hrdlo lhal,
mé věrné ženě utrhal!“
„Věř nebo nevěř, jak chceš sám.
Hle, prsteny tu její mám.“

Když uviděl to, uvěřil.
On o zem sebou udeřil,
tak tři dny, noci setrval
a nejed, nepil, aniž spal.

Když třetí den u konce byl,
na koně zase vyskočil.
Leč nejel, jak by rozum měl:
jak prach a vítr uháněl.

Z cimbuří matka hleděla,
Renauda z dálky viděla:
„O Marianson, paní ctná,
váš chot’ se domů ubírá,

však ne jak ten, kdo milován:
jak blesk se řítí, rozhněván.“
„Syna mu vložte v náručí,
snad se mu srdce potěší.“

„Hled’, Renaud, hled’, zde syna máš.
Jaké mu jméno, synu, dáš?“
„Však dám už jméno dítěti,
a matce hanbu, prokletí!“

Za povijan je uchopil,
o dlažky děckem udeřil.

Pak za vlasy svou ženu vzal,
k ohonu koně přivázal.

A od Paříže města bran
až k saintdeniským ohradám
ni kře ni houští nebylo,
by krve s něj se nelilo.

„Renaud, můj sladký příteli,
probůh, zastavme na chvíli!“
„Ne pro tě, děvko nestoudná,
jen pro to, kůň můj hlad že má.

Teď pověz, děvko nestoudná,
kdo prsteny s tvých rukou má?“
„V mé truhle u postele jsou,
zde klíče, které otevrou.“

„O Marianson, paní ctná,
proč dříve jste to neřekla?“
„Renaud, Renaud, o jaký žal,
proč mluvit jste mne nenechal?“

„Zda lékař je či lazebník
jenž doved by vás uzdravit?“
„Na světě není lazebník,
jenž doved by mne uzdravit.“

„Marianson, o paní ctná,
co žádáš, by ses zhojila?“
„Nic víc než plátno, jehlu, nit,
to k pohřbu může dostačit.“

„Marianson, o paní ctná,
rozhřešte svého manžela.“
„At’ moje smrt ho nehněte,
však to, že vrah je roběte.“

Krátká slámka

Tak byla jedna lodka malá,
tak byla jedna lodka malá
a pustila, tralalala!
a na moře se pustila.

A sedm let po moři plula,
a sedm let po moři plula
a nenašla, tralalala!
a pevnou zemi nenašla.

Když na osmé už táhlo léto,
když na osmé už táhlo léto,
docházely, tralalali!
docházely jim zásoby.

„O krátkou budem tahat slámku,
o krátkou budem tahat slámku,
který z nás má, tralalala,
který z nás má teď sněden být.“

Pán lodi rozděloval slámky,
pán lodí rozděloval slámky
a nejkratší, tralalali,
a nejkratší mu zůstala.

I zabědoval: „Svatá Panno,“
i zabědoval: „Svatá Panno,
sám tedy já, tralalala,
sám tedy já mám sněden být!“

Tu plavčík povídá: „Můj pane,“
tu plavčík povídá: „Můj pane,
místo vás já, tralalala!
místo vás já se sníst dám.

Však před smrtí chci ještě jednou,
však před smrtí chci ještě jednou
    do rahnoví, tralalala,
    do rahnoví se vyšplhat.“

A když byl už nahoře v koši,
a když byl už nahoře v koši,
    kol dokola, tralalala,
    kol dokola se rozhlíží.

Až na špičku stožáru leze,
až na špičku stožáru leze,
    a náhle dá, tralalala,
    a náhle dá se do zpěvu:

„Já vidím tam věž babylónskou,
já vidím tam věž babylónskou,
    a Barbari, tralalali,
    a Barbarii naproti.

A vidím ovce, jak se pasou,
a vidím ovce, jak se pasou,
    a pasačka, tralalala,
    a pasačka, jak hlídá je.

Našeho pána vidím dceru,
našeho pána vidím dceru,
    třem holubům, tralalalum,
    jak zrní sype holubům.“

„Jen zpívej dál, plavčíku milý,
jen zpívej dál, plavčíku milý,
    je píseň tvá, tralalala,
    je píseň tvoje líbezná!

Tys vyhrál dceru svého pána,
tys vyhrál dceru svého pána,

loď celičká, tralalala!
loď celičká je také tvá!“

Král Dagobert

Dagobert, dobrý král,
na ruby gatě sobě vzal.
Svatý Eliáš
řek: „O králi náš,
slavný králi náš,
gatě na rub máš.“
„Eh co,“ král na to dí,
„to se zas nalíc obrátí.“

Jak gatě převlékal,
svou kůži trochu ukázal.
Svatý Eliáš
řek: „O králi náš,
čert by tvoji plet’
moh ti závidět.“
„Eh co,“ král na to dí,
„to královna je černější.“

Dagobert, dobrý král,
zelený frak si vzal,
zelený krásný frak si vzal.
Světec Eliáš
řek: „O králi náš,
lokty svítíte,
což to nevíte?“
„Máš pravdu,“ na to král,
„ty dobrý máš, ten bych si vzal.“

Dagobert, dobrý král,
si v zimě bradu zarůst dal.
Svatý Eliáš
řek: „O králi náš,
měl bys mýdlo vzít,
bradu oholit.“

„Máš pravdu,“ na to král,
„však kde bych na to groše vzal?“

Dagobert, dobrý král,
u Antverp honbu pořádal.
Svatý Eliáš
řek: „O králi náš,
chrabrý králi náš,
vždyť se udýcháš.“
„Máš pravdu,“ na to král,
„však to se zajíc za mnou hnal.“

Dagobert, dobrý král,
hned s každým do rvačky se dal.
Svatý Eliáš
řek: „O králi náš,
velký králi náš,
ty se zabít dáš!“
„To moh bys pravdu mít!
Běž přede mne se postavit!“

Dagobert, dobrý král,
od královny se šidit dal.
Světec Eliáš
řek: „O králi náš,
není pochyby:
nosíš parohy.“
„Co na tom,“ řekl král,
„můj otec dřív je nosíval.“

Když umřel Dagobert,
hned přilít pro něj čert.
Svatý Eliáš
řek: „O králi náš,
čert si tě chce vzít,
zpověď musí být.“
Král na to zaškytne:

„Nemoh bys umřít místo mne?“

Děvče s pomeranči

Můj otec na zahradě
strom oranžový má.
Ten ovoce má tolik,
že se až ohýbá.

Markytka matky ptá se,
kdy budou česati.
„Kolem svatého Jana
to může dozráti."

Už je svatého Jana,
dozrálo ovoce.
Žebříček děvče vzalo,
s košíčkem na ruce

ty zralé otrhalo,
nezralé nechalo,
a na trh do Arrasu
je prodat spěchalo.

Mladého potká pána –
to advokátův syn.
„Co v košíčku to máte,
zdali se zeptat smím?"

„Já pomeranče nesu.
Snad libo je si vzít?"
Dva z košíčku si vybral,
zapomněl zaplatit.

„Vzal jste si pomeranče,
však kdo mi zaplatí?"
„Peníze dostanete
nahoře od máti."

Leč nahoru když přišla,
tam matky není, žel!
Ji chyt, hubičku dal jí
a hodil na postel.

„Ach, kterak se mám nyní
své matce ukázat?“
„Jen řekněte, má krásná,
že to byl advokát.“

Zdánlivě mrtvá

Kde bílý růží keř,
tam prochází se milá.
Je bílá jak sníh padlý
a jak den spanilá.
Třem švarným kapitánům
se tuze líbila.

A nejmladší z těch tří
ji za ruku vzal bílou.
„Jen jez a pij, má krásná,
a hled' si pochutnat:
se třemi kapitány
dnes v noci budeš spát."

Uprostřed hodů však
tu náhle mrtva klesla.
„At' zvučí, zvučí trouby
a housle zdušené!
Má milá umřela mi,
mě bolí srdce mé!"

„Princeznu spanilou
kde máme pochovati?"
– „Tam u otcova domu
tři kvetou lilie.
Budem se za ni modlit,
at' přijde do ráje."

Když k hrobu nesli ji,
kráska se probudila.
„Tatíčku zlatý, vstaňte
a pospěšte mne mstít!
Já tři dny mrtvou hrála,
čest chtěla zachránit."

Otrávená markýza

Král v bubny kázal udeřit
a svolat všechny paní
a první, kterou uhlídá,
mu srdce láskou raní.

„Kdo je ta kráska, pověz mi!“
markýze ptá se na ni.
A markýz jemu odpoví:
„To, králi, je má paní.“

„Markýzi, mne jsi štastnější;
svolení chceš-li dáti,
já místo tebe čest chci mít
po jejím boku spáti.“

„O pane, nebýt králem mým,
já musil bych se mstíti.
Však vy jste pán a velitel,
chci poslušen vás býti.“

„Markýzi, nic se nehněvej,
chci odměnu ti dáti:
chci francouzským tě maršálem
ve vojště jmenovati.“

„Oblékni, paní, krásný šat
pošitý drahokamy,
na hlavu čepec krajkový,
jak dvorní nosí dámy.

Sbohem, má lásko, srdce mé,
nutno se rozloučiti.
Buď sbohem, moje naděje,
je čas ke králi jíti.“

Král za bílou ji ruku vzal,
v komnatu vedl paní,
však ona ještě na schodech
se zdráhá a se brání.

„Markýzo, kněžnou budete,
nač slzy, naříkání?
Nade vším stříbrem, zlatém mým
vy stanete se paní.“

Královna káže kytku vít
– v ní samá lilie byla –
a sladká vůně kytice
markýzu otrávila.

Král hrob jí kázal postavit,
benátským zdobit kovem
a na hrob její nápis dal:
„Markýzo krásná, sbohem!“

Pochodeň lásky

Té dívce bylo patnáct let,
nad její krásou žasl svět.
Otec se pro ni lásky bál
a do věže jí zavřít dal.

Milenec její tudy šel
a plné oči slzí měl:
„Chcete-li věž mi otevřít,
co den vás přijdu navštívit.“

„Vás, milý, ráda uvítám,
pochodní znamení vám dám.
Když pochodeň se rozsvítí,
můžete ke mně přijíti.“

Když půlnoc už se blížila,
pochodeň lásky vzplanula.
On do vody se položil,
a víckrát nebe nespatřil.

Jej divé moře odnáší,
ve vodách, vlnách unáší;
a když se moře ztišilo,
pod věží tělo složilo.

A když se ráno přiblíží,
z okýnka kráska vyhlíží.
Vzhůru, dolů se podívá,
milence svého uhlídá.

„O předrahý miláčku můj,
jak trápí mne zlý osud tvůj!
Svou krev bych ráda vylila,
miláčka abych vzbudila,

a nůžek špičkou bych si, ach,
probodla žíly na rukách
a svoji krev bych prolila,
bych k životu ho vzkřísila.

Ach, kdybych byla svobodná,
já do lesa bych běžela
a k Bohu modlila se tam
za toho, co tak ráda mám,

do lesů šla bych hlubokých,
na větev stromu sedla bych
a umřela jak hrdlička,
když ztratí svého miláčka.“

Vězeň

Měl dceru jednu žalářník
tak krásnou, bože milý!
Jak boží den, tak krásná je,
jednoho vězně miluje.

I vstala, než se rozední,
a rovnou k otci běží
a zpod polštáře, kde on spí,
mu vzala klíče vězení.

Hned donesla je milenci:
„Petříčku, Petře milý,
ted' pospěš, pospěš rychle ven,
tvůj žalář je ti otevřen."

„Ven ze žaláře nepůjdu,
nepůjdu, moje milá!
Ven ze žaláře nepůjdu,
dokud já souzen nebudu."

A jak tak spolu hovoří,
tu soudce právě přišel.
S královským přišel rychtářem
a s biřici a katanem.

A dívka, když to viděla,
hned k němu přistoupila;
vrhla se k nohám soudcovým:
„Měj slitování s vězněm tím!"

A soudce vzal ji za ruku:
„Již vstaňte, milé dítě.
Ten vězeň je už odsouzen,
dnes ještě bude popraven."

„Já ještě dneska zemřít mám.
Buď sbohem, moje milá.
Můj prsten na památku vem,
bud šťastna s jiným milencem!“

„Jiného hocha nechci znát,
Petříčku, Petře milý,
jiného hocha nechci znát,
chci v náručí tvém dokonat!“

Na popravišti když už stál
a k smrti když se chystal,
ke katům obrátil se svým:
„Přikrejte milou pláštěm mým!“

Řek soudce, když to uslyšel:
„Jak milují se něžně!
Můj rozsudek už neplatí,
hned můžete je oddati.“

Svatý Mikuláš

Tři drobné děti jedenkrát
si vyšly klásků nasbírat.

Byl večer, chtělo se jim spát.
„Řezníku, chceš nám nocleh dát?“
„Jen dál, dětičky, vejděte,
zde jistě nocleh najdete.“

Tři drobné děti jedenkrát
si vyšly klásků nasbírat.

A sotva vešly, děti vzal,
jak selata je podřezal
a maso z nich hned nasolil
a do kádě naložil.

Tři drobné děti jedenkrát
si vyšly klásků nasbírat.

Let sedm přešlo. A v ten čas
šel tudy svatý Mikuláš.
U řezníkových klepal vrat:
„Řezníku, chceš mi nocleh dát?“

Tři drobné děti jedenkrát
si vyšly klásků nasbírat.

„Jen dál, jen dál! Jak vzácný host!
Pro svátého je místa dost!“
A sotva světec vešel dál,
hned o večeři požádal.

Tři drobné děti jedenkrát
si vyšly klásků nasbírat.

„Mně soleného masa dáš,
co sedm let už v kádi máš.“
A jak to řezník uslyšel,
ze dveří ven vyrazit chtěl.

Tři drobné děti jedenkrát
si vyšly klásků nasbírat.

„Řezníku, neprchej a stůj!
Kaj se a v Boha důvěřuj!“
Pak svatý Mikuláš se zved
a na okraj té kádě sed.

Tři drobné děti jedenkrát
si vyšly klásků nasbírat.

„Vy děti, které spíte tam,
Mikuláš světec přišel k vám.“
Tři prsty potom světec zved
a hoši vzbudili se hned.

Tři drobné děti jedenkrát
si vyšly klásků nasbírat.

Řek první: „To jsem krásně spal!“
„Já také,“ druhý povídal.
A třetí řekl, probuzen:
„Mně zdálo se, že v ráji jsem.“

Tři drobné děti jedenkrát
si vyšly klásků nasbírat.

Zpovědník

Byl jednou jeden bílý mnich,
ten tři děvčátka zpovídal
a při zpovědi každé z nich
o milování povídal.

A při zpovědi každé z nich
o milování povídal:
„Která z vás chce mne navštívit?“
pan páter děvčátek se ptal.

„Která z vás chce mne navštívit?“
pan páter děvčátek se ptá.
„Jsem příliš mladá, nesmím jít,“
z nich každá na to zašeptá.

„Jsem příliš mladá, nesmím jít,“
z nich každá na to zašeptá.
Jde smutně mši si odsloužit
pan páter, když to uhlídá.

Šel smutně mši si odsloužit
pan páter, když to uhlídal.
Když *Sekula* už mělo být,
on na děvčátko vzpomínal.

On na děvčátko vzpomínal,
když *Sekula* už mělo být:
„Saecula saeculorum!
Proč nechtěla jsi ke mně jít!“

„Saecula saeculorum!
Proč nechtěla jsi ke mně jít!“
A ministrant mu povídá:
„To nemá ve mši svaté být!“

A ministrant mu povídá:
„To nemá ve mši svaté být!“
„I mlč, ty kluku darebná,
at’ nemá, já to tam chci mít!“

Návrat námořníkův

Když námořník se z vojny vrací,
hahoj!
je skoro bos, šat zedrán již.
„Odkudže, plavče, přicházíš?“
Hahoj!

„Já vracím se z vojny domů,
hahoj!
Šenkýřko, vína sklenici,
co pívají tu lodníci!“
Hahoj!

Do pití dal se lodník statný,
hahoj!
do pití, do zpěvu se dal,
šenkýřku krásnou rozplakal.
Hahoj!

„Proč pláčete, šenkýřko krásná,
hahoj!
Snad ne pro vína sklenici,
co pívají tu lodníci?“
Hahoj!

„Mně toho vína líto není,
hahoj!
však nebožtíka muže jen,
vy, pane, jste mu podoben!“
Hahoj!

„Co pravíte, šenkýřko krásná?
Hahoj!
Tři chlapce on vám zanechal.
Kde se ten čtvrtý tady vzal?“

Hahoj!

„Já dostala jsem tolik psaní,
hahoj!
že zahynul tam na moři,
že šla jsem znovu k oltáři!“
Hahoj!

Tu lodník svoji sklenku dopil,
hahoj!
Už slova neřek, zaplakal
a k pluku zpět se ubíral.
Hahoj!

Švarný tambor

Šli tamboři tři švarní z vojny domů,
šli tamboři tři švarní z vojny domů,
a bim a bum, ratata bum,
šli tamboři tři domů.

Ten nejmladší má v zubech rudou růži,
ten nejmladší má v zubech rudou růži,
a bim a bum, ratata bum,
má v zubech rudou růži.

Královská dcera u okýnka stála,
královská dcera u okýnka stála,
a bim a bum, ratata bum,
tam u okýnka stála.

„Tambore švarný, dej mi tu svou růži,
tambore švarný, dej mi tu svou růži,
a bim a bum, ratata bum,
dej mi tu svou růži.“

„Královská dcero, srdce dej mi za ni,
královská dcero, srdce dej mi za ni,
a bim a bum, ratata bum,
své srdce dej mi za ni.“

„Tambore švarný, žádej otce mého,
tambore švarný, žádej otce mého,
a bim a bum, ratata bum,
požádej otce mého.“

„Můj pane králi, dejte mi svou dceru,
můj pane králi, dejte mi svou dceru,
a bim a bum, ratata bum,
dejte mi svou dceru.“

„Tambore švarný, jaké je tvé jmění?
Tambore švarný, jaké je tvé jmění?
A bim a bum, ratata bum,
jaké je tvoje jmění?“

„Můj pane králi, buben s paličkami,
můj pane králi, buben s paličkami,
a bim a bum, ratata bum,
mám buben s paličkami.“

„Za to nekoupíš ženě ani sukni,
za to nekoupíš ženě ani sukni,
a bim a bum, ratata bum,
nekoupíš ani sukni.“
„Tři koráby já mám na modrém moři,
tři koráby já mám na modrém moři,
a bim a bum, ratata bum,
já mám na modrém moři.

V jednom je zlato, v druhém drahokamy,
v jednom je zlato, v druhém drahokamy,
a bim a bum, ratata bum,
a v druhém drahokamy.

V třetím se bude vozit moje milá,
v třetím se bude vozit moje milá,
a bim a bum, ratata bum,
se vozit bude milá.“

„Tambore švarný, jmenuj otce svého,
tambore švarný, jmenuj otce svého,
a bim a bum, ratata bum,
jmenuj mi otce svého.“

„Můj otec, pane, král je Angličanů,
můj otec, pane, král je Angličanů,
a bim a bum, ratata bum,

je králem Angličanů.

A matka má je v Uhrách panovnicí,
a matka má je v Uhrách panovnicí,
a bim a bum, ratata bum,
je v Uhrách panovnicí.“

„Tambore švarný, máš mít moji dceru,
tambore švarný, máš mít moji dceru,
a bim a bum, ratata bum,
máš dostat moji dceru!“

„Můj pane králi, děkuju vám za ni,
můj pane králi, děkuju vám za ni,
a bim a bum, ratata bum,
děkuju pěkně za ni.

Jsou u nás hezčí holky k milování,
jsou u nás hezčí holky k milování,
a bim a bum, ratata bum,
jsou hezčí k milování!“

Poslední srpen

Den poslední se v srpnu psal.
V tu stranu, kam nás vítr hnal,
fregatu anglickou jsme zhlédli
si razit cestu vlnami:
do Bordeaux míří před námi.

Jak kapitán to uhlídal,
lajtnanta zavolat si dal:
„Lajtnante, zdali kuráž cítíš
na palubě ho napadnout,
s ním do křížku se popadnout?“

Hned lajtnant směle odpoví:
„Můj kapitáne, tot’se ví!
Posádku lodní celou dejte
i statných námořníků řad
hned na palubu zavolat.“

Po větru lodí zatočil
a odpředu hned útočil,
sekerou, pikami a háky;
muškety naše houkaly,
až jsme mu řádně zahráli.

Co v Anglii mu povědí
a v Bordeaux, až se dovědí,
kterak se nechal přepadnouti
skořápkou, co šest měla děl,
když on jich šestatřicet měl?

Vypijme sklenku, pijme dvě,
pozdravme všechny milence,
pozdravme francouzského krále,
anglickou královnu čert vem,

že vyzvala v boj naši zem!

Marion

„Co dělalas tam u studánky,
u čerta, Marion,
co dělalas tam u studánky?“
„Byla jsem vody nabírat,
můj Bože, příteli,
nabírat vody u studánky.“

„A s kýmpak jsi to mluvila,
u čerta, Marion,
s kýmpak jsi to tam mluvila?“
„Se sousedovou dcerou jen,
můj Bože, příteli,
jen s dcerou naší sousedky.“

„Přec ženy spodků nenosí,
u čerta, Marion,
přec ženy spodků nenosí!“
„Sukýnku měla stočenou,
můj Bože, příteli,
sukýnku měla stočenou!“

„Přec ženy kordů nenosí,
u čerta, Marion,
přec ženy kordů nenosí!“
„To vřeteno jí viselo,
můj Bože, příteli,
pod paží měla vřeteno.“

„Přec ženy nemívají knír,
u čerta, Marion,
přec ženy nemívají knír!“
„To najedla se ostružin,
můj Bože, příteli,
to najedla se ostružin!“

„Přec v máji není ostružin,
u čerta, Marion,
přec v máji není ostružin!“
„To byla větev od loňska,
můj Bože, příteli,
to byla větev od loňska!“

„Jdi mi jich talíř natrhat,
u čerta, Marion,
jdi mi jich talíř natrhat!“
„Ptáčkové sezobali je,
můj Bože, příteli,
ptáčkové všechny snědli už!“

„Tedy ti hlavu useknu,
u čerta, Marion!
Tedy ti hlavu useknu!“
„A s ostatním co uděláš,
můj Bože, příteli!
Co s tím ostatním uděláš?“

Markytka

Markytka pro vodu
se džbánkem pospíchá,
studánka hluboká je,
spadla tam ubohá!
Aj, aj, aj, aj, spadla ubohá!

Zle by to dopadlo
s Markytkou ubohou.
Naštěstí právě kolem
tři švarní hoši jdou.
Aj, aj, aj, aj, švarní hoši jdou.

Tři švarní hoši kolem
šli, když se topila.
„Jestli vás vytáhneme,
co dáte, spanilá?
Aj, aj, aj, aj, co dáte, spanilá?

Jestli vás vytáhneme,
co dáte, spanilá?“
„Každému z vás bych sladkou
hubičku slíbila.
Aj, aj, aj, aj, hubičku slíbila.

Každému z vás bych pěknou
hubičku slíbila.“
„Hubičku, to je málo,
Markytko spanilá.
Aj, aj, aj, aj, Markytko spanilá.“

Pak z vody vytáhli
Markytku spanilou
a potom zavedli ji
na trávu zelenou.

Aj, aj, aj, aj, na trávu zelenou.

A pak ji zavedli
na hebkou travičku
a třikrát naučili
ji pěknou písničku.
Aj, aj, aj, aj, pěknou písničku.

Studánka

Já z veselky šla hájem
a byla znavená.
Tam studánku jsem našla,
v ní voda studená.

Já v ní se vykoupala
pod dubem košatým
a pak se utírala
lístečkem dubovým.

Když jsem se osušila
a chtěla jíti dál,
tu na nejvyšší větvi
slavíček zazpíval.

Jen zpívej, ptáčku, zpívej,
veselé srdce máš;
však já jsem zarmoucená,
pro mne ty nezpíváš.

Já příliš brzo z růže
své poupě zadala.
Ted' chtěla bych, by růže
na keři zůstala,

a aby rád mne ještě
měl hoch můj milený,
a král, co mi ho odved,
aby byl pohřbený.

Já budu samotinká
do smrti naříkat,
a on tam před palácem
na vartě musí stát.

Královna z okna hledí
    a vzíti mi ho chce,
dá si ho zavolati
    do krásné ložnice,

tam zapomenout dá mu,
    že mohl rád mě mít,
že příliš milovala,
    pak ho dá oběsit.

Samostříl

Na naše pole šla jsem
kapusty natrhat.
Na trh jsem nést ji chtěla,
pár grošů vydělat.
Petře, Petře, musíte při mně stát.

Na trh jsem nést ji chtěla,
pár grošů vydělat.
Jak do polí jsem přišla,
vidím se vlka hnát.
Petře, Petře, musíte při mně stát.

Mám bez pomoci zemřít?
Bože, co dělat mám?
Pacholka zhlídnu Petra.
Polem se loudá tam.
Petře, Petře, musíte při mně stát.

„Kam jdete, hospodyně,
a nač takový chvat?“
„Což nevidíte šelmu
vlka se na nás hnát?“
Petře, Petře, musíte při mně stát!

„Musíte kabát zvednout,
mne před ním uschovat.
Samostříl natáhněte,
nic nesmíte se bát!“
Petře, Petře, musíte při mně stát.

On samostříl svůj natáh,
vystřelil čtyřikrát.
„Ted vyhráno už máte
a můžete zas vstát.“

Plavovláska

V zahrádce otce mého
jsou bezy samý květ,
tam křepelčí je hnízdo
a hnízdo hrdliček.

Moje plavovlásko, sladko je tě milovat,
moje plavovlásko, sladko s tebou spát.

Tam křepelčí je hnízdo
a hnízdo hrdliček
a sivé holubičky
zní ve dne v noci zpěv.

Moje plavovlásko, sladko je tě milovat,
moje plavovlásko, sladko s tebou spát.

Tam sivá holubička
dnem nocí cukruje,
děvčátka bez milého
snad ona lituje.

Moje plavovlásko, sladko je tě milovat,
moje plavovlásko, sladko s tebou spát.

Děvčátka bez milého
snad ona lituje,
však já mám hocha svého
a švarný hoch to je.

Moje plavovlásko, sladko je tě milovat,
moje plavovlásko, sladko s tebou spát.

Však já mám hocha svého,
a švarný hoch to je;

Holanďané ho chytli,
v Holandsku zajat je.

Moje plavovlásko, sladko je tě milovat,
moje plavovlásko, sladko s tebou spát.

Holanďané ho chytli,
domů se nevrátil.
Co dala bys, má krásná,
aby zas doma byl?

Moje plavovlásko, sladko je tě milovat,
moje plavovlásko, sladko s tebou spát.

Co dala bys, má krásná,
když se ti navrátí?
Já dala bych Versailles,
Paříž a Saint-Denis.

Moje plavovlásko, sladko je tě milovat,
moje plavovlásko, sladko s tebou spát.

Já dala bych Versailles,
Paříž, Saint-Denis též
i věže z Notre-Dame,
a k tomu naši věž.

Moje plavovlásko, sladko je tě milovat,
moje plavovlásko, sladko s tebou spát.

I věže z Notre-Dame,
z kostela našeho,
jen abych doma měla
zas svého milého.

Moje plavovlásko, sladko je tě milovat,
moje plavovlásko, sladko s tebou spát!

Tři námořníci

Byli tři námořníci z Groix,
byli tři námořníci z Groix,
ti vsedli na lod' Saint-François.
Traladérira, la la la,
traladérira la laire.

Ti vsedli na lod' Saint-François,
ti vsedli na lod' Saint-François
a mířili z Belle-Île do Groix.
Traladérira [. . .]

A mířili z Belle-Île do Groix,
a mířili z Belle-Île do Groix,
vtom silný vítr začal vát.
Traladérira [. . .]

Vtom silný vítr začal vát,
vtom silný vítr začal vát.
Je nutno plachty svinovat.
Traladérira [. . .]

Je nutno plachty svinovat,
je nutno plachty svinovat.
„Na ráhna pospěš vyšplhat!"
Traladérira [. . .]

I šplhal lodník v ráhnoví,
i šplhal lodník v ráhnoví,
však brzo spadl do vody.
Traladérira [. . .]

Do vody spadl lodník ten,
do vody spadl lodník ten
a klobouk po něm našli jen.

Traladérira [. . .]

Jen jeho klobouk našli už,
jen jeho klobouk našli už,
od lulky pouzdro a pak nůž.
Traladérira [. . .]

Malbruk

Malbruk na vojnu jede,
mironton, tonton, mirontaine,
Malbruk na vojnu jede:
„Kdy vrátím se, ví bůh,
kdy vrátím se, ví bůh,
kdy vrátím se, ví bůh.

K velkonocům se vrátím,
mironton, tonton, mirontaine.
K velkonocům se vrátím,
nebo na Trojici.“ [*ter.*]

Trojice dávno přešla,
Malbruk se nevrací.

Tu paní na věž stoupá,
co může nejvýše.

Své páže z dálky vidí,
je černě oděné.

„Mé páže, krásné páže,
jakou nesete zvěst?“

„Nad zprávami, jež nesu,
váš krásný zpláče zrak.

Růžové svlecte roucho,
střevíčky z brokátu.

Černé si vemte šaty,
střevíce leštěné.

Malbruk ve válce padl,

je mrtev, pochován.

Já čtyři důstojníky
zřel, jak ho nesli v hrob.

Jeden nes kyrys jeho
a druhý nesl štít.

Ten třetí nesl šavli
a čtvrtý nenes nic.

A kolem hrobu jeho
vsadili rozmarýn.

A na nejvyšší větvi
slavíček zazpíval.

On svojí řečí říkal:
Requiescat in pace!

A když se obřad skončil,
šel každý domů spát.

Ten jeden se svou ženou,
ten druhý zcela sám.

Už déle nechci zpívat,
neb zpíval jsem už dost.“

Deset děvčátek

Deset děvčátek bylo nás,
na vdávání byl už čas.
Byla Fína, byla Týna,
byla Lína, Klementýna,
á, á, Kačenka a Kačena,
byla hezká Andula, mlynářova Kordula,
byla Apolenka, a pak Majdalenka.

A potkal nás mladý král,
pěkné pozdravení dal,
pozdrav Fíně, pozdrav Týně,
pozdrav Líně, Klementýně,
á, á, Kačence a Kačeně,
pozdrav hezké Andule, mlynářově Kordule,
pozdrav Apolence, hubičku Majdalence.

Potom každé dárek dal,
potom každé dárek dal,
prsten Fíně, prsten Týně,
prsten Líně, Klementýně,
á, á, Kačence a Kačeně,
prsten hezké Andule, mlynářově Kordule,
prsten Apolence, diamant Majdalence.

Pak nám na noc ustlat dal,
pak nám na noc ustlat dal,
slámu Fíně, slámu Týně,
slámu Líně, Klementýně,
á, á, Kačence a Kačeně,
slámu hezké Andule, mlynářově Kordule,
slámu Apolence, postýlku Majdalence.

Pak nás poslal domů zas,
pak nás poslal domů zas.

Poslal Fínu, poslal Týnu,
poslal Línu, Klementýnu,
á, á, Kačenku a Kačenu,
poslal hezkou Andulu, mlynářovu Kordulu,
poslal Apolenku, nechal si Majdalenku.

Martin

Když Marijánka měla jít,
když Marijánka měla jít
do mlýna zrní dát si mlít,
do mlýna zrní dát si mlít,
na osla posadila
se Marijánka milá,
sedla si na osla Martina
a jela do mlýna.

A mlynář, jak ji uhlídá,
a mlynář, jak ji uhlídá,
hned k Marijánce povídá,
hned k Marijánce povídá,
aby ho uvázala
ta Marijánka malá:
„Uvažte si osla Martina
u vrátek do mlýna."

Co mlýnská kola klapala,
co mlýnská kola klapala,
s mlynářem ona žvatlala,
s mlynářem ona žvatlala,
vlci se z lesa sběhli,
Marijánce osla snědli,
sežrali jí osla Martina,
co jezdil do mlýna.

Mlynář ji plakat uhlídal,
mlynář ji plakat uhlídal;
na nového jí osla dal,
na nového jí osla dal,
aby tak neplakala,
ta Marijánka malá,
na nového jí dal Martina,

by jezdil do mlýna.

Jak její muž ho uhlídal,
jak její muž ho uhlídal,
hned Marijánce povídal,
hned Marijánce povídal:
„Kdes toho osla vzala,
má Marijánko malá?
Kams dala našeho Martina,
co jezdil do mlýna?

Měl nohy bílé docela,
měl nohy bílé docela
a uši byly do běla,
a uši byly do běla,
na nose skvrna bílá!
Má Marijánko milá,
kdepak jsi nechala Martina,
co jezdil do mlýna?“

„Což nevíš, hlupče,“ povídá,
„což nevíš, hlupče,“ povídá,
„že osel barvu měnívá,
že osel barvu měnívá?
Ta změna se s ním stala,“
dí Marijánka malá,
„to změnilo našeho Martina,
když vez mě do mlýna.“

Cestář

Na silnici do Damville
jednou jeden cestář byl
    a kamení
    a kamení
    tam roztloukal,
    tam roztloukal,
a kamení tam roztloukal
a silnici štěrkoval.

Paní v zlatém kočáře
tam uviděla cestáře
    a povídá
    a povídá:
    „Cestáři náš,
    cestáři náš,“
a povídá: „Cestáři náš,
zatrápenou službu máš!“

A cestář jí odpoví:
„Milá paní, tot’se ví,
    kdybych já moh,
    kdybych já moh
    jezdit jak pán,
    jezdit jak pán,
kdybych moh jezdit v kočáře,
nedělal bych cestáře.“

Pojď, milá . . .

Pojď, milá, se mnou támhle k tomu lesíčku,
pojď, milá, se mnou támhle k tomu lesíčku.
Tam si spolu natrháme oříšků,
tam si spolu natrháme oříšků.
Natrháme si jich, kolik jen budem chtít,
tra la la la la la.

Holka zlatá, vidíš, jak mne zvr, jak mne zvrtačila
tvá líčka bílá.

Pojď, milá, se mnou támhle k tomu rybníčku,
pojď, milá, se mnou támhle k tomu rybníčku.
Pustíme si po něm plavat kachničku,
pustíme si po něm plavat kachničku.
Pustíme si jich tam, kolik jen budem chtít,
tra la la la la la.

Holka zlatá, vidíš, jak mne zvr, jak mne zvrtačila
tvá líčka bílá.

Pojď, milá, sedneme si spolu k té peci,
pojď, milá, sedneme si spolu k té peci.
Dáme si na ní koláčů napéci,
dáme si na ní koláčů napéci.
Napečeme si jich, kolik jen budem chtít,
tra la la la la la.

Holka zlatá, vidíš, jak mne zvr, jak mne zvrtačila
tvá líčka bílá.

Pojď, milá, se mnou na ten sádek maličký,
pojď, milá, se mnou na ten sádek maličký.
Ráno, večer budem zpívat písničky,
ráno, večer budem zpívat písničky.

Zazpíváme si jich, kolik jen budem chtít,
tra la la la la la.

Holka zlatá, vidíš, jak mne zvr, jak mne zvrtačila
tvá líčka bílá.

Kmotr Guilleri

Byl jeden panáček,
měl jméno Guilleri,
    karabi,
ten jednou na hon šel,
šel na hon koroptví,
    karabi,
    titi karabi, toto karabo,
    kmotříčku Guilleri,
snad nechceš být, snad nechceš být,
snad nechceš být mrtvý?

Ten jednou na hon šel,
šel na hon koroptví,
    karabi,
se stromu vidět chtěl,
jak jeho psi běží,
    karabi,
    titi karabi [*atd.*]

Ze stromu vidět chtěl,
jak jeho psi běží,
    karabi,
vtom pod ním větev praskla
a Guilleri leží,
    karabi [. . .]

Vtom pod ním větev praskla
a Guilleri leží,
    karabi,
má nohu zlomenou
a loket vymknutý,
    karabi [. . .]

Má nohu zlomenou

a loket vymknutý,
karabi,
hned ze špitálu panny
jeptišky přiběhly,
karabi [. . .]

Hned ze špitálu panny
jeptišky přiběhly,
karabi,
a obklady a masti
hned s sebou přinesly,
karabi [. . .]

A obklady a masti
hned s sebou přinesly,
karabi.
Zavázaly mu nohu
a loket spravily,
karabi [. . .]

Zavázaly mu nohu
a loket spravily,
karabi.
Po hubičce jim za to
dal kmotr Guilleri,
karabi [. . .]

Po hubičce jim za to
dal kmotr Guilleri,
karabi.
Vidíte, že jen ženská
mužského uzdraví,
karabi [. . .]

Mathurina

Naše stará Mathurina,
ta uměla víno pít!
Napila se tolik vína,
že k ní musel doktor jít.

Povídá jí: „Moje milá,
nepij, chceš-li zdráva být.“
– „Odjakživa jsem ho pila,
až do smrti budu pít.

Do sklepa mne pochovejte,
až já tady nebudu,
nohama mne ke zdi dejte,
hlavou k pípě od sudu.

A na hrobě nechci jiná,
nežli tato slova mít:
Tady leží Mathurina,
co uměla víno pít.“

Byla jednou lodka malá

Byla jednou lodka malá,
byla jednou lodka malá,
na vodě jak, jak, jakživ nebyla,
na vodě jak, jak, jakživ nebyla,
ohé, ohé!

Když pět neděl na moři byla,
když pět neděl na moři byla,
tu náhle do, do, došly zásoby,
tu náhle do, do, došly zásoby,
ohé, ohé!

Los tahali o slámku krátkou,
los tahali o slámku krátkou,
by určili, kdo, kdo má sněden být,
by určili kdo, kdo má sněden být,
ohé, ohé!

Los pad na toho nejmladšího,
los pad na toho nejmladšího;
snědli ho s bí, s bí, s bílou omáčkou,
snědli ho s bí, s bí, s bílou omáčkou,
ohé, ohé!

A jestli jsme vás dopálili,
a jestli jsme vás dopálili,
my můžem za, za, začít nanovo,
my můžem za, za, začít nanovo.

NOVÉ ZPĚVY SLADKÉ FRANCIE

Bratru Františkovi připisuji

Pernetta

Dřív než se rozednívá, Pernetta spěchá vstát,
Pernetta spěchá vstát.
Svůj kuželíček vezme a vezme kolovrat,
a vezme kolovrat.

Jak kolečko se točí, vždy láskou zavzdychá,
vždy láskou zavzdychá.
Tu její matka ptá se: „Co je ti, dcero má,
co je ti, dcero má?

Snad hlavička tě bolí, či srdce, dítě mé,
či srdce, dítě mé?
Nic neplač, brzo svatbu už slavit budeme,
už slavit budeme.

My prince tobě dáme, anebo barona,
anebo barona.“
„Barona nechci, nechci ni prince, matko má,
ni prince, matko má.

Barona, prince nechci, ty sobě, matko, nech,
ty sobě, matko nech,
chci jenom svého Petra, co hyne v okovech,
co hyne v okovech.“

„Ty Petra nedostaneš, ten bude oběšen,
ten bude oběšen!“
„Jestli ho oběsíte, s ním pověste mě jen!
s ním pověste mě jen.

U silnice nás oba křesťansky pohřbíte,
křesťansky pohřbíte.
Kalinu mně a růži Petrovi vsadíte,
na hrob nám vsadíte.

Poutníci tudy půjdou, ulomí snítku z nich,
ulomí snítku z nich,
řeknou: Bůh ochraň duši milenců nebohých,
milenců nebohých,

Pernetty milující a Petra věrného,
a Petra věrného,
on zemřel láskou pro ni a ona pro něho,
a ona pro něho.“

Escrivetta

Nejkrásnější země kvítek, Escrivetta maličká,
za rytíře byla vdána, třeba ještě mladičká.

Aby choť svou dorůst nechal, na vojnu se vypravil.
Když však sedm přešlo roků, z vojny se zas navrátil.

Na bránu on tluče, volá: „Otevři mi, ženo má!“
„Escrivetta doma není,“ matka dveře otvírá.

„Na vodu jen vyjela si, přenešťastný byl to den,
zpátky se už nevrátila, chytil ji Maur Saracén.“

„Půjdu, najdu si ji, kdyby mělo mě to život stát.
Ze zlata, z ryzího stříbra lodku dám si udělat,
na vodu tu lodku spustím, pojedu ji vyhledat.“

Vítr lodku jeho zahnal na sto mil až do dáli.
Na břehu tam pradleny tři jemné prádlo máchaly.

„Hoj, pradleny, povězte mi, čí je krásný zámek ten?“
„V tomhle zámku, milý pane, přebývá Maur Saracén.“

„A jak zve se zámku paní, můžete mi povědět?“
„Jmenuje se Escrivetta, nejkrásnější země květ.“

„Poraďte mi, co mám dělat? Chci jí říc dvě slovíčka.“
„Převléknout se, vzácný pane, za chudého poutníčka,

pak ve jménu Krista Pána o almužnu prositi.“
Escrivetta z okna vidí poutníka se blížiti.

„Darujte mi almužničku pro Kristovu pro ránu,
vzácná paní, almužničku dejte svému krajanu.“

„Kterak bys ty mohl býti, poutníče, mým krajanem?
Ani pták, a přec má křídla, od nás nedoletí sem;

a jediné vlaštovičky staví tady hnízda svá!“
„Ale muž tvůj přece přišel, Escrivetto, ženo má!“

„Hej, komorná, chléb ať dobrý, dobré víno na stůl dáš,
do číše z ryzího stříbra mému hostu naléváš!“

„Pověz ty mi, Escrivetto, nechtěla bys odejít?“
„Nechci o tom slyšet, ale na cestě už s tebou být.“

K truhlici své zavede ho, která zlata plná je,
aby krásné koně vybral, pak ho vede do stáje.

„Vy sedněte na ryzáka, na siváka sednu já.“
Na vodu jak vyrazili, Maur Saracén proklíná:

„Ďábel sám, poutníče zrádný, kůži z tebe dříti měl.
Sedm let jsem ti ji krmil, dobrým vínem napájel,

sedm let ji do atlasu, do hedvábí odíval,
sedm let ji do střevíčků ze safiánu obouval,
kdybych do rukou ji dostal, hned bych ti ji zmordoval.“

Krásná lazebnice

V Paříži je lazebnice, krásná jako z růže květ,
krásná jako z růže květ,
šli tudy tři mladí páni, milovat ji chtěli hned,
milovat ji chtěli hned.

Řekli sobě mezi sebou: „Jak jen promluvíme s ní,
jak jen promluvíme s ní,
svítáníčko zahrajem jí, zítra jak se rozední,
zítra jak se rozední.“

Sladké oči otevřela, jak začala hudba znít,
jak začala hudba znít,
z okna hlavu vystrčila: „Čím smím pánům posloužit?
Čím smím pánům posloužit?“

„Dobrý den, bradýřko krásná, nechcete nás oholit?
Nechcete nás oholit?“
„Španělského krále holím, proč bych z vás strach měla mít?
Proč bych z vás strach měla mít?

Jen dál, urození páni, břitvy připraveny jsou!
Břitvy připraveny jsou!
Hola! Hej! Markyto, vstaňte!“ Volá paní služku svou.
Volá paní služku svou.

„Přineste mi moje břitvy a mou mísu zlacenou,
a mou mísu zlacenou,
přineste utěrku bílou, pěkně s láskou složenou,
pěkně s láskou složenou.“

První, jehož kráska holí, třikrát barvu pozměnil,
třikrát barvu proměnil.
„Snad vás moje břitvy bolí? Proč jste, pane, zticha byl?
Proč jste, pane, zticha byl?“

„Nebolí mne břitvy vaše, mne jen bolí srdce mé,
mne jen bolí srdce mé,
když na vaše milování, krásná paní, vzpomene,
krásná paní, vzpomene.“

„Pusťte z hlavy, milý pane, myšlenku tu bláhovou,
myšlenku tu bláhovou,
dávno, dávno odnesla už řeka Saôna lásku mou,
řeka Saôna lásku mou.“

Josef a Maria v Betlémě

Hle, v městě nyní jsme, odkud svůj původ vzal
ten nejchytřejší král – David, ten králů král.

„Pojď, milá Marie, za hodinářem tím,
tam vidím hospodu – tam tebe uložím."

Ponocný volá:
„Šestá hodina!"

„Hej, pane, prosím vás, nějaký malý kout
snad byste mohl nám dnes na noc pronajmout?"

„Mně velmi líto je, já nemám vás kam dát.
Mám plno, musíte dnes jinde zaklepat."

Ponocný:
„Sedmá hodina!"

„Na druhou stranu teď my musíme se dát.
Zkusíme naproti o nocleh požádat."

„Josefe, ruku dej, já nemám více sil."
„Přec musíme jít dál, abych se pokusil.

Hospodský od Věnce, vyslyšte prosbu mou;
nemáte pro nás dva jen dírku nějakou?"

„Já hosty vznešené u sebe vždycky mám.
Rád nemám holotu – hybaj vám povídám!"

„Proboha, pane můj, sluchu mi popřejte,
v nějakém kumbálku vyspat nás nechejte!"

„Tesaři, táhni dál, nechci tu míti křik!

V mém domě nebydlí lecjaký řemesník.“

Ponocný:
„Devátá hodina!“

„Od Koně černého paničko, pomožte,
v nějakém koutečku probůh nás uložte!“

„Všechno mám nabito, sama kde nemám spát.
Na holém slamníku dnes budu nocovat.“

„Ó paní hostinská“ – a Panna pokleká –
„probůh se ustrňte nad bídou člověka!“

„Řeknu vám upřímně, nechci vás přijmouti,
strach mám, že byste mi tu mohla slehnouti.“

„Nuž, paní, alespoň než najdu někde kout,
dovolte paní té trochu zde spočinout.“

„S radostí, kmotřičko, na lávku sedněte.
Vy zatím ke Strace, k Beránku zajděte.“

„Dost toho žvanění!“ „ hlas nocí slyšeti.
„Což tam chceš u dveří do rána civěti?“

„To můj muž křičí už! Musím se rozloučit.
Dobrou noc vespolek, musíte dále jít.“

Ponocný:
„Jedenáctá hodina!“

V tom stavu žalostném, v němž Josef chudák byl,
on v černé noci té chlév jakýs objevil.

Ten skromný útulek mu poskyt pomoci,
tak jak to dávno už pravili proroci.

Bije půlnoc.
Ponocný: „Dvanáctá hodina!“

Aleluja!
Božské dítě zrodilo se,
zazněte, píšťaly, zahrejte, dudy,

božské dítě zrodilo se,
zazněte, píšťaly, zazněte všudy.
Čtyři tisíce let tomu,
proroci to hlásali,
čtyři tisíce let tomu,
co jsme na to čekali.
Božské dítě zrodilo se,
zazněte, píšťaly, zahrejte, dudy,
božské dítě zrodilo se,
zazněte, píšťaly, zazněte všudy.
Aleluja!

Renaud, vrah žen

Rytíř Renaud tak krásný byl,
že dceru krále okouzlil.
Na sedm on ji zaved mil,
ani se slůvkem nezmínil.

Už cesty půl ujeli snad.
„Probůh, Renaud, mám velký hlad!“
„Má krásná, ruku svou si hryž,
neb víckrát chleba nespatříš.“

Když k lesním jeli houštinám:
„Probůh, Renaud, já žízeň mám!“
„Pij vlastní krev, neb víckrát již
ve víně rty své nesmočíš.“

Hluboko v lese rybník byl.
„Zde třináct dam jsem utopil.
Všecky tu život skončily.
Čtrnáctá budeš za chvíli.“

Když na rybníka hrázi stál,
jí šaty svléci rozkázal.
„Když dáma má se svlékati,
tu rytíř hlavu odvrátí.

Meč k nohám slož, plášť sejmi, pak
jej roztáhni, svůj zastři zrak.“
Meč složil k nohám, pláštěm pak
si roztaženým zastřel zrak.

Tu sevřela ho, chytila,
a do rybníka vhodila.
„Úhoři, ryby, plujte blíž
a toho lotra žerte již!“

Mřít nechtělo se zlosynu,
on chyt se větve vavřínu.
Však kráska nic se nelekla,
meč vzala, větev přesekla.

„Podejte, krásná, ruku svou,
budete zítra chotí mou!“
„Jen ožeň se tam pod vodou,
tvé dámy už tam na dně jsou.“

„Jak sama zpět se vrátíte,
když necháte mne v poušti té?“
„Tvůj sivák cesty po lese
zná dobře, ten mne odnese.“

„Co rodičům svým povíte,
až beze mne se vrátíte?“
„Řeknu, žes taký konec vzal,
jaký jsi pro mne uchystal.“

Kající Magdaléna

Legenda katalánská

Časně ráno Marta vstane,
na mši spěchá do kostela.
Potom zajde k Magdaléně:
sestřička co asi dělá?

Hřebenem se češe zlatým,
dlouhé vlasy rozpustila.
„Bůh tě pozdrav, Magdaléno."
„Bůh tě pozdrav, sestro milá!"

„Pověz ty mně, Magdaléno,
zdalis dnes už na mši byla?"
„Nebyla jsem, milá Marto,
ani na to nemyslila."

„Běž tam, běž tam, Magdaléno,
čeká tě tam překvapení:
dnes tam káže mládeneček –
anděl sám tak krásný není."

Nahoru jde Magdaléna
obléci své krásné šaty,
prsteny vzít, náušnice,
náramek si vzíti zlatý.

Dlouhý plášť ze zlatohlavu
přes ramena přehazuje
a šperk svůj z ryzího zlata
na srdce si upevňuje.

Se sluhy a se služkami
ke chrámu se ubírala,

když však došla ke kostelu,
před branou je zanechala.

„Bože, škoda, že je mnichem!“
vzdechla, jak ho uviděla.
Až pod samou kazatelnu
stoupla, by líp uslyšela.

První slovo uslyšela,
jako přimražena stála,
druhé slovo uslyšela,
Magdaléna zavzdychala,

při třetím pak jeho slově
pohnutím div neomdlela.
Po kázání Magdaléna
rovnou domů rychle spěla.

Prsteny a náušnice,
náramky si svlékla rázem
a šperk svůj z ryzího zlata,
všechno odhodila na zem.

Potom ptá se kajícníka,
který sedá u kostela:
„Pověz ty mně, kajícníku,
kam šel Ježíš a co dělá?“

„Šel do domu farizea,
byl tam pozván, paní milá.“
Spěchala tam Magdaléna,
pod stůl se tam posadila.

Jak jí slzy z očí kanou,
Kristu nohy umývala,
rozpustila svoje vlasy,
Kristu nohy utírala.

Když to Kristus zpozoroval,
zeptal se jí: „Magdaléno,
pověz ty mně, co tu hledáš,
co tu hledáš, pověz, ženo!“

„Zpovídat bych se ti chtěla,
chtěla dojít rozhřešení.“
„Povstaň, povstaň, Magdaléno,
hle, již došlas odpuštění.

Sedm let však za pokání
v poušti musíš přebývati,
bohabojný život vésti,
kořínky tam pojídati.“

Magdaléna do hornaté
pouště hned se odebrala,
bohabojný život vedla,
kořínky tam pojídala.

Sedm let když uplynulo,
domů zase dle slov Krista
vracela se. V polou cesty
studánka, hle! Voda čistá!

V chladné vodě tvář i ruce
Magdaléna umyla si.
„Jaké jste, jaké jste byly,
moje ruce!“ povzdechla si.

Hlas vtom slyší z nebe řkoucí:
„Zhřešila jsi, Magdaléno!“
„Anděli můj, za hřích budiž
pokání mi uloženo.“

„Na nových zas sedm roků
vrať se tam, kde poušť a skála!“

A když čtrnáctý rok došel,
Magdaléna umírala.

Svatá Panna pohřbila ji
a za zpěvu nebes kůrů
andělé jí posvítili
a do nebes nesli vzhůru.

Kristovo umučení

Hle, o Krista umučení píseň smutná, tesklivá,
poslechněte, staří mladí, toho, kdo ji zazpívá.

Aby kál se z našich hříchů, bos po sedm roků byl,
po čtyřicet dnů se postil, ani sousta nepožil.

Čtyřicet dnů uplynulo, pak pojedl maličko,
svěcený chléb, krapet vína, oranžové jablíčko,

a to ještě nesnědl sám, rozdělil se s anděli.
Do Jeruzaléma vešel, tenkrát bylo v neděli,

a tam potkal mnoho Židů, poctu jemu vzdávali,
klobouky a ratolestmi ze vší síly mávali.

Řekl svatý Petr k Janu: „Jak ho slavně vítají!“
Odpověděl sladký Ježíš: „V srdci zradu chystají.

Než se pátek na noc schýlí, moje tělo budou bít,
uvidíte, jak na velkém kříži rozpjat budu pnít,

bílý hloh jak věnčit bude korunu mou trnovou,
jak mi hřeby budou vrážet do rukou i do nohou,

uvidíte velkou ránu kopím v levém boku mém,
uvidíte, kterak z údů krev mi crčí pramenem,

čtyři andělíčky, kterak zachycují z ran krev mou,
u nohou mých moji matku přebolestnou, přesmutnou,

uvidíte zem se třásti, skály pukat, kamení,
uvidíte moře chytit, hořet v jednom plameni,

hvězd pak uvidíte z nebe na zem padat celý roj,

uvidíte slunce, měsíc, jak se spolu pustí v boj.“

Tot’o Krista umučení píseň smutná, tesklivá,
dojde hříchů odpuštění, kdo ji zná a zazpívá.

Lombardská paní

„Milujte mě, lombardská paní, k vám náruč v touze rozpínám.“
„Oh! Kterak by to možno bylo? Vždyť vdána jsem a chotě mám!“

„Lombardská paní, chotě svého přec můžete se lehce zbýt!“
„Oh! Kterak by to možno bylo, abych ho dala odpravit?“

„V zahradě otce vašeho se pod keřem plazí malý had,
je třeba hlavu jeho vzíti, usušit, do hmoždíře dát,

roztlouci na drobounký prášek, pak v černé víno vysypat
a podati ho choti svému, než lovem znaven půjde spát.“

S velikou žízní z lovu domů pan manžel když se navrátil:
„Lombardská paní, podej vína, jsem velmi žízniv, rád bych pil.

Lombardská paní, odkud vzal se ten divný kal ve víně tom?“
„To onehdy, jak bouřka byla, to víno jistě zkalil hrom.“

Vtom hošík, co spal na kolébce, se probudil a vyskočil:
„Ach, nepij, nepij, milý otče, ten nápoj by tě zahubil!“

„Teď pijte vy, lombardská paní, chci, abyste to vypila.“
Jak první kapku okusila, hned zbledla, barvu změnila.

„Nač chcete na mně, abych pila? Já nemám žízeň, nač mám pít?“
„Já přísahám při tomto meči, tak tomu chci, tak musí být.“

„I bez meče a bez přísahy já po vůli učiním vám.
Pro lásku k francouzskému králi já umírám, já umírám.“

Zachráněná ovce

Za Paříží u Saint-Denis,
pastýřka tam byla malá
a ta si tam podle řeky
svoje stádo pásávala.

Jednou však vlk s velkou tlamou
vyběh na pastýřku milou
a ze stáda, které pásla,
ovečku si ukrad bílou.

Matku boží, všecky svaté
hned začala svolávati:
„Věrně milovat chci toho,
kdo mi moji ovci vrátí."

Královský princ zdálky slyšel
nebožátko naříkati,
vytasil meč, zahnal vlka,
vzal mu ovci, že ji vrátí.

„Tady máte svoji ovci,
osušte si vlhké zraky.
Když já vám udělal radost,
udělejte vy mně taky."

„Za námahu děkuji vám.
Byl jste hodný, vzácný pane,
dostanete z ovcí vlnu,
jen co budou ostříhané."

„Krásná děvo, nejsem kramář,
vlny tvé mi třeba není.
Jenom potěš srdce moje,
dej mi sladké políbení."

„Pane princi, dejte pozor!
Skromnější měl byste býti!
Kdyby vás pantáta slyšel,
nejspíš byste dostal bití.“

Bílá laň

Zámecká paní s dcerou svou
    vyjely sobě doubravou.
Matka si zpívá, dcera si vzdychá.
„Proč se ti, dítě mé, těžce tak dýchá?
Dcero má Markytko, proč jsi tak tichá?“

„Těžký já smutek v srdci mám,
    povědět si jej netroufám.
Ve dne jsem dívkou a v noci laní.
Za bílou laní tou bez ustání
honí se knížata, baroni, páni.

Bratr můj Renaud jako chrt
    nejvíc mne štve, mou žádá smrt.
Matko má, probůh, spěšte mu říci,
že se má bílé laně té zříci,
zarazit smečku svou štěkající.“

„Psům tvým jak daří se, smečce tvé?“
    „V lesích je, laňku bílou štve,
žene se za ní dolem i strání.“
„Zastav ji, pro boží slitování,
zastav to štvaní za bělostnou laní.“

Třikráte v kovový zadul roh,
    zadul tak silně, jak jen moh.
Po třetí, uštvána, pustila duši.
„At’sem jde lovčí, at’odloží kuši,
vytáhne tesák a padlou zvěř ruší!“

Praví ten lovčí: „Divná věc,
    hle, plavých vlasů prstenec
laňka má, prs bílý jako žena.“
Ale že věc je mu uložena,

tesák sem, laňka je rozčtvrcena.

Baroni, knížata pospolu
v hovoru družném u stolu.
„Kdepak je asi sestra má milá?
Markéta naše se opozdila.“
„Jezte jen, u stolu první jsem byla.

Na zlatých mísách hlava má,
srdce mé leží před váma.
Podivné boží se splnily soudy.
V kuchyni rozlity krve mé proudy,
na černém uhlí se škvaří mé oudy.“

Jeptiška

Vím já jeden hájek malý,
vím já jeden hájíček
a v tom hájku ve dne v noci
pěkně zpívá slavíček.
Budu jeptiškou, nebo ne?
Budu jeptiškou? Asi ne.

Pro děvčátka bez milého
slavík zpívá v hájku tam.
Ale pro mne nezazpívá,
zaplat' Pán Bůh, já ho mám.
Budu jeptiškou, nebo ne?
Budu jeptiškou? Asi ne.

V neděli on při muzice
se mnou pěkně tancuje.
Za ruku ho pevně chytím:
Vidíte, jak hezký je?
Budu jeptiškou, nebo ne?
Budu jeptiškou? Asi ne.

Myslím, že se za to stydí,
celičký se červená.
Ale hned zas udobří se,
už se na mne usmívá.
Budu jeptiškou, nebo ne?
Budu jeptiškou? Asi ne.

Pomstěná sestra

Tři bratři chtěli vdát svou sestru za muže.
Vdali ji daleko, na sto mil za moře.

Z té země nejhorší ten její manžel byl:
ze zimostrázu hůl on vzal a tak ji bil,
že z hlavy krve proud až na paty se lil.
Tu v misku mosaznou on krev tu zachytil:
„Tu máš, ty ničemná, to víno budeš pít!“
„Mne slyšte, choti můj, já chci vás poprosit:
Mám jednu košilku, smím si ji vyprat jít?“
„Jdi si, ty ničemná, však střez se promluvit!“
A sotva k vodě se nad prádlem sklonila,
tři jezdce blížit se už zdálky spatřila.
„Zdá se, to bratři mí, to bratři moji jsou,
nejmladší v čele je, už na pomoc mi jdou!“
„Rci, dívko služebná, kde dlí teď paní tvá?“
„Já sama paní jsem, já nejsem služebná!“
„O milá sestřičko, kams dala krásu svou?“
„Mně vzal ji metlami a holí ukrutnou!“
„O milá sestřičko, kam odešel tvůj muž?“
„Šel na lov do lesa, a hned se vrátí už.
Zde bílí chrti jsou, je doma, není pryč!“
„O milá sestřičko, dej od hradu nám klíč!“
A bratr nejmladší od sestry klíček vzal,
z komnaty v komnatu až v nejvyšší se hnal,
v komnatu nejvyšší, kde zámecký pán byl,
a ranou smrtelnou z něj duši vyrazil.

Anglická svatba

Francouzský král, ten dceru měl,
ji do Anglie provdat chtěl.
„Mě braňte, bratři, v neštěstí
a nedejte mě odvésti!
Náš žoldnéř kéž by si mě vzal
radš než anglický král!“

A když už měla svatba být,
přes Paříž musil průvod jít
a každá dáma spanilá
tam hořké slzy ronila,
že princezna má vdána být,
za Angličana jít.

Když na lod' měli nasedat,
on chtěl jí oči zavázat.
„Své oči jen si zavaž sám!
Jsi zlořečený Angličan!
Když přes moře už musím jet,
já chci je uvidět.“

Když z lodě vystupoval s ní,
se všech stran bubny, housle zní.
„Pryč, bubeníci, houslisté!
Z vás nikdy žádný zajisté
jak hobojky ty nezahrál,
co francouzský má král.“

Když k večeři pak vedl ji,
vzal chleba, že jí ukrojí.
„Jen pro sebe at' krájí pán,
ten zlořečený Angličan!
Mě přejde žízeň, přejde hlad,
jen se naň podívat!“

A když už měli ulehnout,
on ze střevíčků chtěl ji zout.
„Jen nech mě být a zuj se sám!
Jsi zlořečený Angličan!
Dost vlastních lidí s sebou mám,
já posloužit si dám!“

Už dávno půlnoc nastala
a kráska ještě nespala.
„Obrat’se, dávej hubičky,
můj Angličánku maličký!
Když Bůh nás ráčil k sobě dát,
musíš mě milovat!“

Loď s obilím aneb Ošizená paní

Do Bordeaux lodi připluly,
jedna je plná obilí.

Tři paní jdou tam smlouvati.
„Zač obilí chceš prodati?“

„Za věrtel žádám franků šest.“
„Je laciné, když dobré jest.“

„Je libo, paní, na loď jít?
Sama se račte přesvědčit!“

Ta nejmladší, ta spanilá,
lehounce na loď vskočila.

Vtom větřík zadul do plachet,
loď od břehu se dala v let.

„Lodníku, zastav, zastav, stůj!
Jsem žena rady, pamatuj!“

„Ať královou jste ženou snad,
dnes v noci s vámi budu spát.“

Na svatého Jana

Je svatého Jana,
přešťastný je den.
Dnes milenci všichni
vyjdou sobě ven.
Srdéčko moje, ke mně blíž,
měsíček vyšel z mraků již.

Děvčátko si každé
vyjde s hochem svým.
Můj tam taky bude,
to já dobře vím.
Srdéčko moje, ke mně blíž,
měsíček vyšel z mraků již.

Můj tam taky bude,
to já dobře vím.
S dárkem jistě přišel,
s páskem zlaceným.
Srdéčko moje, ke mně blíž,
měsíček vyšel z mraků již.

K čemu zlatý pásek?
O ten nestojím.
Kéž by hoch můj raději
byl už mužem mým!
Srdéčko moje, ke mně blíž,
měsíček vyšel z mraků již.

Kéž jsem jeho ženou
a on mužem mým!
Nemohu se dočkat,
snad se usoužím.
Srdéčko moje, ke mně blíž,
měsíček vyšel z mraků již.

Koleda

„Dobrý den, má družko milá,
kam tak rychle pospícháš?“
„Spěchám támhle přes ty hory,
pojď, však stejnou cestu máš.
Pospíchejme k Betlému,
k Ježíškovi malému.“

„A co, milá kamarádko,
říkáš sladkým zpěvům těm?“
„Muziku tak sladkou nikdy
u nás neslyšela jsem.
Pospíchejme k Betlému,
k Ježíškovi malému.“

„Housličky jsem slýchávala,
hobojku též zpěvavou,
dudy naše poitevinské,
tlustou basu broukavou.
Pospíchejme k Betlému,
k pacholíku krásnému.

Andělský však souzvuk libý,
z nebe co zaléhá sem,
nejsladší je hudba, jakou
slyšela jsem v žití svém.
Pospíchejme k Betlému,
k pacholíku krásnému.

Rozumíš, co zpěv ten hlásá,
pronikáš tím tajemstvím?
Dobře znám ten příběh celý,
cestou ti to vypovím.
Pospíchejme k Betlému,
k pacholátku krásnému.

Nevíš, kterak prarodiče
hřích veliký spáchali,
zjevné boží přikázání
přestoupit se nebáli?
Pospíchejme k Betlému,
k pacholátku krásnému.

Boží Syn se vtělit ráčil,
milosrdný, dobrý byl,
by to trpké jabko z ráje
až na věky odčinil.
Pospíchejme k Betlému,
k pacholátku krásnému.

Čistá Panna porodila
jej ve chlévě na seně
právě této slavné noci
v zemi Judské, v Betlémě.
Pospíchejme k Betlému,
k pacholátku krásnému.

Jsem už tuze nedočkavá,
bych se před ním sklonila,
nebot' on je Vykupitel,
o kterém jsem slýchala.
Pospíchejme k Betlému,
k pacholátku krásnému.

A jestli tak šťastná budu,
že ho přece uvidím,
před tvářičkou jeho božskou
pokorně se pokloním.
Pospíchejme k Betlému,
k pacholátku krásnému.

Pokleknu a Svaté Panně
roucha okraj zulíbám.

Pastýřka jsem jenom chudá,
více sobě netroufám.
Pospíchejme k Betlému,
k pacholátku krásnému.

Sestřičko má, k Ježíškovi
modleme se ze všech sil,
aby při posledním soudu
na nás milosrdný byl.
Pospíchejme k Betlému,
k pacholátku krásnému.“

Kaliba

(La Palisse)

Vyslechněte osud, páni,
pověstného Kaliby,
je to píseň pro zasmání,
jestli se vám zalíbí.
Narodil se v nedostatku,
starostí měl na tisíc,
jakmile však nabyl statku,
už mu nescházelo nic.

V počestnosti hledal slávu,
zdvořilý a slušný byl,
nikdy neměl holou hlavu,
jak si klobouk nasadil.
Jeho mírnost každý chválil,
– v tom se otci podobal –,
jaktěživ se nedopálil,
jenom když se rozhněval.

Že si ctnosti velmi cenil,
s ženou řádně hleděl žít,
kdyby se byl neoženil,
mládencem moh ještě být.
Jeho chot'ho milovala,
žárlivosti bála se,
a jakmile si ho vzala,
jeho ženou stala se.

Cikánka mu z karet říká:
„Ledaco se přihází;
jestli umřeš u rybníka,
jistě umřeš na hrázi."
V rybníku se voda točí,

tam on duši vypustil.
A jak navždy zavřel oči,
víckrát nic už nespatřil.

Hrdinovi těžkou ránu
dala ruka vražedná.
Protože byl po ní v pánu,
nejspíš byla smrtelná.
Poslední den jeho žití
neštåstný den, pátek byl.
V sobotu to takhle býti,
byl by o den déle žil.

Matěj Tuhý

(Cadet Rousselle)

Matěj Tuhý tři domy má,
z nich žádný střechu, krov nemá.
Kol komína tam vítr hvízdá
a vlaštovky tam mají hnízda.
A, á, povídám vám,
Matěj Tuhý je hodný pán.

Tři kabáty má na háku,
dva z plátna, třetí z pijáku.
Ten obléká, vždyť není hloupý,
když prší a padají kroupy,
á, á, povídám vám,
Matěj Tuhý je hodný pán.

Matěj Tuhý má očí tré,
ty první dvě jsou šilhavé.
Když rovně upříti chce pohled,
on vezme sobě dalekohled,
á, á, povídám vám,
Matěj Tuhý je hodný pán.

Matěj Tuhý má tři vlasy
a ty mu stačí do krásy.
Dva napřed má a jeden vzadu,
z těch cop si plete pro parádu,
á, á, povídám vám,
Matěj Tuhý je hodný pán.

Matěj má tři psy honicí,
dva nejradš honí slepici.
Ten třetí vycvičen je, brachu,
zavolej ho, a už je v prachu,

á, á, povídám vám,
Matěj Tuhý je hodný pán.

Matěj Tuhý tři syny má:
jeden lump, druhý ničema.
Ten třetí praštěný je trochu;
jsi jistě po tátovi, hochu.
Á, á, povídám vám,
Matěj Tuhý je hodný pán.

Matěj Tuhý tři groše má,
tuze rád dluhy platívá.
Peníze vyndá, ale znova
zas do kapsy je rychle schová.
Á, á, povídám vám,
Matěj Tuhý je hodný pán.

Matěj Tuhý je tuze rád,
když na divadle může hrát.
Každý se rád na něho dívá,
u slepých velký úspěch mívá.
A, á, povídám vám,
Matěj Tuhý je hodný pán.

Matěj žít bude mnoho let,
neb dříve než na onen svět
on na študie chce se dáti,
aby se doved podepsati.
Á, á, pravím vám,
Matěj Tuhý je hodný pán.

Nedočkavá

„Maminko, nad slunce jasnější je to věc,
nejvyšší čas už mám dostat se pod čepec.“

„Mladá jsi, aby ses vdávala!“ [*bis*]
„Bude mi patnáct let bezmála! [*bis*]
Na co jen, proboha, myslíte?
Děláte, jak když nic nevíte?
Pročpak mě, chudinku, trápíte?
Maminko, nad slunce jasnější je to věc:
nejvyšší čas už mám dostat se pod čepec.“

„Dceruško, vždyť nemáš milého!“ [*bis*]
„Vždyť máme Honzíka hloupého! [*bis*]
Pročpak mi Honzíka nedáte?
Pročpak mě za něho nevdáte?
Cožpak mě na ocet necháte?
Maminko, nad slunce jasnější je to věc:
nejvyšší čas už mám dostat se pod čepec.“

„Dceruško, nemáme grošíku!“ [*bis*]
„Maminko, máme pět zlatníků! [*bis*]
Pročpak je nejdete rozměnit?
Výbavu za ně nakoupit?
Jenom když budu muže mít!
Maminko, nad slunce jasnější je to věc:
nejvyšší čas už mám dostat se pod čepec.“

„Vždyť nemáš jediné sukničky!“ [*bis*]
„Máme přec ve chlévě ovčičky! [*bis*]
K čemu jsou ovce? A nač stříž?
Vlnu z nich rychle předte již!
Svatby mé den, ach, proč není blíž?
Maminko, nad slunce jasnější je to věc:

nejvyšší čas už mám dostat se pod čepec.“

„Vždyť nemáš postele, na čem spát!“ [*bis*]
„Z hrušky ji můžeme udělat! [*bis*]
Pošleme na ni tatínka,
ať řeže a stlouká prkýnka.
Dobrá je postel, i malinká!
Maminko, nad slunce jasnější je to věc:
nejvyšší čas už mám dostat se pod čepec.“

„Vždyť nemáš peřiny, čím ji stlát!“ [*bis*]
„Můžeme slepičí peří drát. [*bis*]
Nechte slepice kdákati,
pospěšte peří s nich škubati,
abych se mohla již vdávati!
Maminko, nad slunce jasnější je to věc:
nejvyšší čas už mám dostat se pod čepec.“

„Dceruško, vždyť nemáš domeček!“ [*bis*]
„Máme přec prasečí chlíveček! [*bis*]
Prasátko můžete zabíti,
jelítka můžete nabíti,
svatební hostinu strojiti.
Maminko, nad slunce jasnější je to věc:
nejvyšší čas už mám dostat se pod čepec.“

Poustevníkova dcera

Támhle v lese bydlí poustevníček,
statku nemá ani za troníček.

Za troníček nemá statku věru,
něco lepšího má: hezkou dceru.

Poustevníček po lese si chodí,
hezkou dceru na oříšky vodí.

Oříšků si přišla natrhati.
Pod keř lehla, chtělo se jí spáti.

Tvrdě usnula, nic neuslyší.
Šli tamtudy chlapci tovaryši.

První zastaví se, hledí, žasne:
„Hoši, vidíte to děvče krásné?“

Druhý praví: „Krásná děva bílá.“
Třetí praví: „To bude má milá.“

Bárka

To byla bárka malá
na třicet lodníků. [bis]
Na třicet lodníků
tam na břehu moře,
na třicet lodníků
na oceánu.

„Co je vám, dítě krásné,
a nač ten hořký pláč? [bis]
A nač ten hořký pláč
tam na břehu moře,
a nač ten hořký pláč
na oceánu?

Zda ztratila jste strýce
či otce milého? [bis]
Či otce milého
tam na břehu moře,
či otce milého
na oceánu?“

„Pro brigoelettu pláču,
co plachty napjala. [bis]
Co plachty napjala
tam na břehu moře,
co plachty napjala
na oceánu.

Odplula do Afriky
i s krásným hochem mým. [bis]
I s krásným hochem mým
tam na břehu moře,
i s krásným hochem mým
na oceánu.“

Hodná žena

Můj muž tuze těžce stůně.
Naříká si, chudinka.
Samou láskou bych ho snědla,
je to dobrá dušinka.
Můj zlatý mužíčku,
ráda tě mám.

Chtěl, abych mu nejlepšího
vína dala napíti.
Že jsem dobrá, do Paříže
šla jsem víno koupiti.
Můj zlatý mužíčku,
ráda tě mám.

Odešla jsem na Martina,
že se vrátím za chvíli;
jak jdu na Jiřího domů,
už mu hrana zvonili.
Můj zlatý mužíčku,
ráda tě mám.

Když jsem vešla do světnice,
už ho k pohřbu strojili.
Do třinácti loket mého
plátna mi ho zašili.
Můj zlatý mužíčku,
ráda tě mám.

Špičaté já nůžky vzala,
steh za stehem párala,
ale když jsem k hlavě došla,
velký strach jsem dostala.
Můj zlatý mužíčku,
ráda té mám.

Bála jsem se jeho huby,
moh by do mě zuby vrýt,
když jsem došla k jeho prackám,
mohl by mě zadávit.
Můj zlatý mužíčku,
ráda tě mám.

A když už byl na hřbitově,
na hrob jsem si sednula,
toho nejlepšího vína
řádně jsem si přihnula.
Můj zlatý mužíčku,
ráda tě mám.

Slavíček

Do zlatého zámku lásky
rozletěl se slavíček.
Musil vletět okénečkem,
dveře byly na klíček.
Fialinka zavo, zavo,
fialinka zavoní.

Síň tam hostí plná byla,
tu i onu pozdravil.
„Dobrý den, ty přespanilá,“
před jednou se poklonil.
Fialinka zavo, zavo,
fialinka zavoní.

„Hoch tvůj vzkazuje ti, milá,
zda si na něj vzpomeneš.“
„Na jinší jsem zapomněla,
na něj zapomenu též.“
Fialinka zavo, zavo,
fialinka zavoní.

„Kdyby sám byl ke mně přišel,
všechno bych mu dala snad.
Když hoch nechce dostat kvinde,
námahy se nesmí bát.“
Fialinka zavo, zavo,
fialinka zavoní.

Bába

K muzice se jednou sešel
veselý a mladý svět.
Přihopsala také bába,
stará osmdesát let.
Oh! Ta bába, stará bába,
myslí, že je ještě žába.

Vybrala si nejhezčího,
nejmladšího pro radost.
„Vari, vari, milá bábo,
na to nemáš peněz dost.“
Oh! Ta bába, stará bába,
myslí, že je ještě žába.

„Abys, brachu, nelitoval!
Nevíš, jak je bohatá.“
„Opravdu že bohatá je?“
„Posadí tě do zlata!“
Oh! Ta bába, stará bába,
myslí, že je ještě žába.

„Vrať se, vrať se, milá bábo,
nemusíš pryč pospíchat.“
Hned poslali pro notáře:
„Tohle dítě se chce vdát.“
Oh! Ta bába, stará bába,
myslí, že je ještě žába.

„Tohle dítě,“ praví notář,
„to je osmdesát let.
Dneska uděláme svatbu,
zejtra půjdem na pohřeb.“
Oh! Ta bába, stará bába,
myslí, že je ještě žába.

Tancovala stará bába,
skákala, až umřela.
Dívali se, co má zubů,
víc než tři tam neměla.
Oh! Ta bába, stará bába,
myslí, že je ještě žába.

Hýbaly se, kývaly se,
že to bylo k nevíře.
Když jí sáhli do kapsáře,
měla tam tři halíře.
Oh! Ta bába, stará bába,
myslí, že je ještě žába.

Sirotci

Kdo slyšet chce, at' poslechne
tu smutnou písničku,
jak sirotci tři ztratili
svou milou matičku.

„Až zavru oči, Jakube,
s jinou se neožeň.
Na děti, drobné siroty,
na ty se rozpomeň."

Však sotva přišel pohřbu den,
ohlášku první měl,
když zádušní mši sloužili,
už od oltáře šel.

A první noc, když v domě svém
ponejprv s ženou spal,
nejmladší hošík k prsu chtěl,
chtěl pít a zaplakal.

Tu místo prsu macecha
políček dala mu.
„At' křiklouna mi utišíš!"
kázala staršímu.

„Mlč, bratříčku, a neplač už.
To není maminka.
Ta na hřbitově v hrobečku
tichounce hajinká."

Druhý den ráno děti se
do světa vydaly,
a cestou Pána našeho
Ježíše potkaly.

„Kam jdete, milé dětičky,
mí andílkové, kam?“
„Maminku jdeme navštívit,
co v zemi hnije tam.“

„Vstaň, milá duše křesťanská,
zvedni se z hrobu hned.
Své děti řádně vychovej,
já dám ti patnáct let.“

I zaplakala matička,
když přešlo patnáct let.
„Já ze země jsem přišla k vám,
je čas už jíti zpět.“

„Neplačte, drahá matičko,
vychovala jste nás,
a jestli v zem se vrátíte,
za vámi přijdem zas.“

Krásná loď

Larochellská paní dala
koráb stavět; krásný je,
a ten koráb bude plouti
až do Malé Asie.

Boky z dřeva červeného
čistou prací umělou,
stožár ze slonové kosti,
kladky z diamatů jsou.

Malá plachta – bílý atlas,
velká, ta je z krajkoví,
ze stříbrných, zlatých nití
upleteno lanoví.

Posádka pak děvčátka jsou
ne víc nežli patnáct let,
ta, co sedí v strážném koši,
osmnáct co nevidět.

Kapitán je chlapík dobrý,
včera večer službu měl;
jak na přídi po palubě
sem a tam se procházel,

černooké děvče spatřil,
jak tam pláče na lanech.
„Děvčátko ty černooké,
nač ten pláč a nač ten vzdech?

Ztratila jste otce, matku
nebo strýce milého?“
„Neztratila jsem já strýce,
matku, otce milého,

ale ztratila jsem vínek,
vzdychám a mám hořký žal,
přišel vítr, odnes mi jej,
věneček mi uplaval.“

Robinet

Robinet, hle, prádlo pere
z rána deštivého dne.
Mydlí, pere, máchá, ždíme,
do sušárny odnese.
Dělejte to tak svým ženám,
jak to dělá Robinet.

Mydlí, pere, máchá, ždíme,
do sušárny odnese.
Potom rychle běží domů
kolébat, neb dítě řve.
Dělejte to tak svým ženám,
jak to dělá Robinet.

Potom běží rychle domů
kolébat, neb dítě řve.
„Jsem to ale blázen stará!“
najednou si vzpomene.
Dělejte to tak svým ženám,
jak to dělá Robinet.

„Jsem to ale blázen stará,“
najednou si vzpomene.
Popadne hůl, chytí ženu,
pořádně jí namele.
Dělejte to tak svým ženám,
jak to dělá Robinet.

Pijácká

Pryč s vodou! Dobrá může být,
jen dejte maso uvařit
či tresku močit do ní.
Já nechci Boha pokoušet,
už jednou zatopila svět
a málem zhynul po ní.

Jí možno v sadě zalévat,
však do vína kdo chce ji dát,
ten proti Bohu brojí.
Čistým se vínem napojím
a ničeho se nebojím,
ba ani ženy svojí.

Kdo zdráv chce být, má víno pít,
neb voda může uškodit:
ta v břichu plodí sloty
a hrdlu škodí nejvíce;
vždyť zničí každé střevíce,
i z tlusté kůže boty.

Pryč s vodou! Dobrá může být,
v ní dejte maso uvařit
a máčejte v ní tresky.
Nechtějte Boha pokoušet.
Už jednou zatopila svět.
Jí napájejte mezky.

Rybníček

Tatíček dal dělat rybníček,
po něm se prohání větříček.

Větýrku, větře, větříčku
na našem maličkém rybníčku,

fukutej, fukutej v rákosí,
nežli je tatíček pokosí.

Veliký není, jen maličký,
na něm tři bělounké kachničky.

Kachničky bílé se koupají,
králův syn na lov jde po kraji.

Králův syn na lov jde krajinou,
na zádech flintičku stříbrnou.

Vzal on svou stříbrnou flintičku,
zamířil na první kachničku.

Na černou kachničku zamířil,
zamířil, ale ji netrefil.

Bělounkou trefil a zabil ji,
královský princi, ó jak jsi zlý!

Královský princi, jak zlý jsi byl,
žes bílou kachničku zahubil!

Bělounkou kachnu zabil jsi, hleď,
nejdřív šla peříčka, krev jde teď.

Vodička chladná je, studená,

dokola krví je zbarvená.

Dokola krví je zbarvená,
zlatá je všecka a stříbrná,

všecko je zlaté a stříbrné,
co si s tím zlatem jen počneme?

Co si s tím zlatem jen počneme?
K jeptiškám dcery své pošleme.

A jestli budou se zdráhati,
můžem je bohatě provdati.

Větýrku, větře, větříčku
na našem maličkém rybníčku,

fukutej, fukutej v rákosí,
nežli je tatíček pokosí.

Formanova žena

Formanova smutná žena
chodí celá usoužená
od hospody do hospody:
„Kde je můj muž, kdo mi poví?“
Nemůže ho najíti,
lucernou si posvítí.

Krčmářce dá pozdravení.
„Dobrýtro! Můj muž tu není?“
„Na půdu si vlezl zrána,
spí tam naše Marijána,
že prý si tam v podkroví
s Marijánou pohoví.“

„Ty opilče nestydatá,
takhle jedná řádný táta?
Vínem si jen hrdlo pálíš,
s běhnami se tady válíš,
každý grošík propiješ,
hlad mám já a děti též!“

„Krčmářko, hej! Paní milá!
Ženuška mne navštívila!
Ona sice trochu brouká,
zamračeně na mě kouká;
Krčmářko, hej, víno sem!
Na zdraví jí připijem!“

Chudák formanova žena
dětem praví usoužená:
„Nemám muže, už jsem sama,
s tátou spí tam jiná máma!
Milé děti,“ naříká,
„už nemáte tatíka!“

„Ale máme, milá mámo!
To je toho! Nevídáno!
Však my tátu dobře známe,
vždyť my víme, že ho máme!
Nedovede jiný být!
Jak pil táta, budem pít!“

Necita

„Velebný pane, kde jste byl, že jste se tolik zablátil?
Velebný pane, kde jste byl, že jste se tolik zablátil?“
„Z jarmarku jsem se navrátil, Andulko, Anduličko,
z jarmarku jsem se navrátil,
holubičko.“

„Velebný pane, zda jste si vzpomenul na mě dárečkem?
Velebný pane, zda jste si vzpomenul na mě dárečkem?“
„Střevíčky k tanci koupil jsem, Andulko, Anduličko,
střevíčky k tanci koupil jsem,
holubičko.“

„Velebný pane, zdalipak dáreček ten mi chcete dát?
Velebný pane, zdalipak dáreček ten mi chcete dát?“
„Až jestli umíš pracovat, Andulko, Anduličko,
až jestli umíš pracovat,
holubičko.“

„Velebný pane, umím šít, umím šít a příst umím též!
Velebný pane, umím šít, umím šít a příst umím též!“
„Tedy ty střevíčky dostaneš, Andulko, Anduličko,
tedy ty střevíčky dostaneš,
holubičko.“

„Velebný pane, hříchy mám, zpovídat bych se chtěla z nich!
Velebný pane, hříchy mám, zpovídat bych se chtěla z nich!“
„Největší svůj mi pověz hřích, Andulko, Anduličko,
největší svůj mi pověz hřích,
holubičko.“

„Velebný pane, musím vás, musím vás strašně ráda mít.
Velebný pane, musím vás, musím vás strašně ráda mít.“
„Tedy se musíme rozloučit, Andulko, Anduličko,
tedy se musíme rozloučit,

holubičko.“

„Velebný pane, bez vás já, bez vás já živa nebudu!
Velebný pane, bez vás já, bez vás já živa nebudu!“
„Sám pohřeb k hrobu povedu, Andulko, Anduličko,
sám pohřeb k hrobu povedu,
holubičko.“

„Velebný pane, cožpak vy, což nebudete plakati?
Velebný pane, cožpak vy, což nebudete plakati?“
„Ne, to bych nemoh zpívati, Andulko, Anduličko,
Requiescat in pace zpívati,
holubičko.“

Zrazená

Já od francouzské gardy
jsem měla milého,
žhavého v milování,
mladého, švarného.

Ale na celém světě
největší bídák byl,
pro nějakou husičku
mne zrádně opustil.

Straka

Stará straka hnízdo sobě
v bačkoře udělala,
tramtarára,
v bačkoře udělala,
tralala.

A v tom hnízdě na vajíčkách
tři neděle seděla,
tramtarára,
tři neděle seděla,
tralala.

Tři neděle uplynuly,
stračátko vyseděla,
tramtarára,
stračátko vyseděla,
tralala.

Malá straka měla křídla,
na střechu vyletěla,
tramtarára,
na střechu vyletěla,
tralala.

A pak zrovna při kázání
rovnou k nám do kostela,
tramtarára,
rovnou k nám do kostela,
tralala.

Jak pan farář řek Dominus,
Vobiscum zavolala,
tramtarára,
Vobiscum zavolala,

tralala.

A pan farář: „Kostelníku,
která je tak hubatá?“
tramtarára,
„která je tak hubatá?“
ratata.

A kostelník: „Pane farář,
mladá straka strakatá,“
tramtarára,
„mladá straka strakatá,“
ratata.

„Já ji chytím, dám jí ušít
u krejčího kaťata,“
tramtarára,
„u krejčího kaťata,“
ratata.

„A pak do školy ji pošlu,
co študujou stráčata,“
tramtarára,
„co študujou stráčata,“
ratata.

Pastýřka

Byla pastýřka malá,
tralalalum, trala, tralala,
byla pastýřka malá,
ovečky pásala,
    la, la,
ovečky pásala.

Když ovce podojila,
tralalalum, trala, tralala,
když ovce podojila,
z mléka sýr dělala,
    la, la,
z mléka sýr dělala.

Kočička na ni bílá,
tralalalum, trala, tralala,
kočička na ni bílá
šibalsky koukala,
    la, la,
šibalsky koukala.

„Kdybys tam pracku dala,
tralalalum, trala, tralala,
kdybys tam pracku dala,
holí bys dostala,
    la, la,
holí bys dostala.“

Kočička mlsná byla,
tralalalum, trala, tralala,
kočička mlsná byla,
bradu tam vstrčila,
    la, la,
bradu tam vstrčila.

Pastýřka hněvem vzplála,
tralalalum, trala, tralala,
pastýřka hněvem vzplála,
kočičku zabila,
la, la,
kočičku zabila.

Pak rovnou do kostela,
tralalalum, trala, tralala,
pak rovnou do kostela
k zpovědi běžela,
la, la,
k zpovědi běžela.

Na sebe žalovala,
tralalalum, trala, tralala,
na sebe žalovala,
že kočku zabila,
la, la,
že kočku zabila.

„Ukládám ti, má milá,
tralalalum, trala, tralala,
ukládám ti, má milá,
bys mě políbila,
la, la,
bys mě políbila.“

„Jak ráda jsem se kála,
tralalalum, trala, tralala,
jak ráda jsem se kála,
znova bych začala,
la, la,
znova bych začala.“

Píseň pro nevěstu

My přišli navštívit
vás až z naší vsi v dáli,
abychom štěstí, klid
a stálé zdraví přáli.
Ženichovi i vám
at' žehná Pánbůh sám.

Nesmíte vícekrát,
at' hudba jak chce hraje,
s mládenci žertovat
a tančit kolem máje.
My budeme tančiti,
vy doma seděti.

Však slyšela jste tam,
kněz jakou chce vás míti.
On pravdu řekl vám,
jaká vždy máte býti.
Manželu věrnost dát,
jak sebe ho milovat.

Konečně tedy už
vy provdaná jste paní,
jste žena a on muž,
jste k sobě připoutáni.
Nit pevnou ze zlata
přestřihne Zubatá.

Manžela míti však
též značí pána míti.
Nebývá mírný tak,
jak slibovával býti.
Slib připomeňte mu,
on přijde k rozumu.

Tu kytku vezměte
z janovce, paní milá.
Od nás ji přijměte,
abyste pochopila,
že sláva, co dá svět,
uvadne jak ten květ.

Dřeváčky

Šla jsem domů, byly mraky,
dřevák na nohou,
potkala jsem tři vojáky,
na nohou měla dřeváky,
hou hou hou,
dřevák na nohou.

Potkala jsem tři vojáky,
dřevák na nohou,
prej patřím mezi žebráky,
že mám na nohou dřeváky,
hou hou hou,
dřevák na nohou.

Prej patřím mezi žebráky,
dřevák na nohou,
at'jsem chudá, čest mám taky,
třebaže nosím dřeváky,
hou hou hou,
dřevák na nohou.

At'jsem chudá, čest mám taky,
dřevák na nohou,
když princ na mě zvedl zraky,
třebaže nosím dřeváky,
hou hou hou,
dřevák na nohou.

Když princ na mě zvedl zraky,
dřevák na nohou,
vázaného dal mi taky,
třebaže nosím dřeváky,
hou hou hou,
dřevák na nohou.

Vázaného dal mi taky,
dřevák na nohou,
dal mi kytku z majoránky,
třebaže nosím dřeváky,
hou hou hou,
dřevák na nohou.

Dal mi kytku z majoránky,
dřevák na nohou,
královnou být mohu taky,
třebaže nosím dřeváky,
hou hou hou,
dřevák na nohou.

Královnou být mohu taky,
dřevák na nohou,
zkvete-li květ majoránky,
třebaže nosím dřeváky,
hou hou hou,
dřevák na nohou.

Zkvete-li květ majoránky,
dřevák na nohou,
zvadne-li, dál se žebráky
zas budu nosit dřeváky,
hou hou hou,
dřevák na nohou.

Bojácná

Lízinka do vsi se vracela domů.
(Už večer byl.)
Najednou proti ní ve stínu stromů
(měsíc se skryl)
sousedův synek se potichu blíží.
Bojácná je,
lekne se, běží, dech popadá stíží:
a jé, a jé!
Už večer byl – měsíc se skryl –
bojácná je – a jé, a jé!

Co mohla počíti děvečka malá?
(Už večer byl.)
Syneček za ní vždy rychleji cválá
(měsíc se skryl),
utíká, a když ji dostihnul právě,
bojácná je,
chudinka uklouzla, už leží v trávě,
a jé, a jé!
Už večer byl – měsíc se skryl –
bojácná je – a jé, a jé!

A jak tak upadla Lízinka milá
(už večer byl),
málem že bez sebe úzkostí byla
(měsíc se skryl).
On chce jí potajmu růžičku bráti,
bojácná je,
ten, kdo se bránit chce, nesmí se báti,
a jé, a jé!
Už večer byl – měsíc se skryl –
bojácná je – a jé, a jé!

Silnice pustá se do polí točí

(už večer byl),
Lízince strachy se zatměly oči
(měsíc se skryl).
Nechce to chudince na rozum jíti,
bojácná je,
jak možno z leknutí maminkou býti,
a jé, a jé!
Už večer byl – měsíc se skryl –
bojácná je – a jé, a jé!

Dezertér

Marii Majerové

Na vojnu jsem se dal
pro krásnou plavovlásku.
Ne pro prsten zlatý snad,
– ten má mi ještě dát –,
že nechtěla se dát
ode mne zulíbat.

Na vojnu jsem se dal,
my hned do boje táhli.
Tam co jsem v kvartýru byl,
mi voják poradil,
abych si volno vzal,
svolení nežádal.

Já na cestu se dal,
vtom potkám kapitána.
I ptá se pan kapitán:
„Kampak si jdeš jak pán?“
„Jdu támhle nahoru
ke svému praporu.“

„Vojáčku, ty máš žal,
že máš rád plavovlásku,
ale ty nejsi sám,
hled, prsten od ní mám,
tím důkaz tobě dán,
že jsem její galán.“

Tam v tichém údolí
potůček jasný zpívá.
Já kabát odhodil
a šavli vytasil

a statečně se bil
jak pravý kavalír.

Tam v louce zelené
já zabil kapitána.
Kapitán mrtev kles,
já živ jsem ještě dnes,
však nejdýl do tří dnů
v tvář smrti pohlédnu.

A kdo mne odpraví,
to budou kamarádi.
Dřív zavážou mi však
šátečkem modrým zrak
a bez trápení, hned,
mne pošlou na onen svět.

Mé srdce vložte pak
do bělounkého šátku
a k nám je pošlete,
mé milé řekněte:
„To srdce pro tě dal
hoch, jenž tě miloval."

Vojáci z naší vsi,
nic mámě neříkejte.
Povězte jí, že jsem
v Holandsku zajatcem,
a můžete jí říc,
že nespatří mne víc.

Bubeník

Ra ta ta ta bum!
Kdybys tak ženu ztratil,
vdovcem kdybys byl,
zda by ses oženil?

Ne, ne, ne, ne!
Já buben svůj bych vzal,
naň paličkami hrál,
k ústupu bubnoval
ra ta ta ta bum
všem dobrým mládencům!

POZNÁMKY

TŘI PRINCEZNY. Jedna z nejstarších písní z XV. stol. nebo z počátku XVI. Rozšířena v Lotrinsku, v Champagni a Franche-Comté.

KRÁL LOOYS. Píseň patrně povstala v Île-de-France asi koncem XVI. stol. Snad se vztahuje na Ludvíka XI. Téma je ostatně časté ve středověké lyrice francouzské: je to už předzvěst pověsti o Romeovi a Julii, jak ji později zpracovali Luigi da Porto, Boisteau, Bandello a konečně Shakespeare.

POZDRAV MILÉMU. Text podle G. Parise a A. Gevaerta. Píseň z XV. století.

KRÁL RENAUD. Text podle Doncieuxe, který srovnal 59 verzí francouzských a 8 piemontských. Zpívala se už r. 1594; je asi z poloviny stol. XVI. a vznikla v Bretani nebo v sousedství. Látka původu skandinávského (o králi Olafovi) přešla prostřednictvím bretonského gwerzu do francouzštiny. Dramatickým účinkem, rovnováhou dialogu a děje, umělou gradací a silnou prostotou výrazu je snad nejkrásnější z celé lidové poezie francouzské. Čím je Píseň o Rolandovi mezi chansons de geste, tím je Renaud v poezii lidové.

KRÁSNÁ MAGDALÉNA. Jihofrancouzská vánoční píseň s refrénem: Noël, noël, no! Autor byl z Languedocu, poblíže východních Pyrenejí, a napodobil katalánskou píseň La dame d'Aragon. Je tu zcela renesanční pojetí Magdalény, která tu není mystická kajícnice, ale žena vítězící svou fascinující krásou nad lidmi, nad přírodou, ba i nad náboženstvím, neboť krása je božská.

PASAČKA VEPŘŮ. Píseň rozšířená po celé Francii, Katalonii i Piemontě. Je původu francouzského nebo aspoň franko-provensálského. Archaické zabarvení i jistá brutalita primitivních mravů ji určují do XVI. století. Je zajímavo, že Guilhen de Beauvoire je historická osoba z XIII. stol., mocný baron z Dauphiné, který se účastnil křížové výpravy. Je zachována jeho poslední vůle z r. 1297. Dlouhý jeho pobyt za mořem zanechal patrně vzpomínku v kraji a později byla s jeho jménem spojena historie o zlé maceše.

PRSTENY. Píseň ze severozápadní, patrně normandské oblasti, asi z počátku XVII. století. Je tu blízká příbuznost s písní o Renaudovi: stejná intenzita koloritu a vehemence dechu, např. v líčení žárlivosti Renaudovy. Kdo by zde nevzpomněl Jaga, Othella a Desdemony?

KRÁTKÁ SLÁMKA. Slavná námořnická píseň z pobřeží Bretaně nebo Poitou ze XVI. století. V XIX. stol. rozšířila se v uměleckých kruzích pařížských parodie, která nabyla veliké popularity a je obecně známa. Uvádím ji pro zajímavost jako poslední číslo knihy. Francouzští námořníci roznesli text původní písně po přístavech gaskoňských a píseň, zpracovaná též v bretonském gwerzu, pronikla až do Skandinávie, ba i na Island.

KRÁL DAGOBERT. Dagobert písně nemá nic společného s Dagobertem historickým, který nebyl nikterak dobráček písničky. Kdy píseň vznikla, dá se těžko zjistit. Postupně přibývalo strof až asi do roku 1780. Za Napoleona nabyla politického přídechu a byla roku 1814 zapovězena. Později objevila se znovu, jako dětská žertovná píseň. Srovn. Jar. Fiala: 21 francouzských písní.

DĚVČE S POMERANČI. Existovala již r. 1550. Ač se v ní mluví o oranžovníku, není z jihu, ale z Artois. Je to zajímavá ukázka galského ducha, který se posmívá klamanému manželi, napálenému věřiteli stejně jako prostoduchému děvčeti.

ZDÁNLIVĚ MRTVÁ Vojenská píseň ze XVII. století, která vznikla v severní oblasti (Île de France, Picardie nebo Flandry), ale rozšířila se po celé Francii, Piemontu a Katalonii, po Armorice, a vnikla v překladu i mezi Basky. Je to malý chef-d'œuvre svého druhu: poetický, rozkošný nesmysl, v podstatě rafinovaný symbol nevinnosti: bílé růže, bílé ruce, bílé lilie, ač lze pochybovati o tom, zda „dělat mrtvou" je ten pravý způsob zachovati nevinnost.

OTRÁVENÁ MARKÝZA. Anekdotická píseň o lásce francouzského krále z počátku XVII. století. Mohla by se vztahovat buď na Jindřicha IV., nebo na Ludvíka XIV. V prvním případě byla by hrdinkou krásná Gabriella d'Estrées, kterou na dvoře nazývali „markýzou"; v druhém byla by to Mme de Montespan, ale ta zemřela stará a kající, zapomenuta králem i dvořany. Zato krásná Gabriella byla populární, a tragická její smrt nasvědčuje tomu, že jde vskutku o ni. Roku 1599, o velikonocích, přijela Gabriella, těhotná ve čtvrtém měsíci, z Fontainebleau do Paříže, aby se věnovala pobožnostem. Přijela z Melunu po Seině a ubytovala se v domě toskánského bankéře Zameta. Večer, vycházejíc z kostela, omdlela; byla přenesena do domu své tety, kdež byla zachvácena křečemi. Po čtyřiceti hodinách utrpení porodila mrtvé dítě a zemřela strašně zohavena. Rozneslo se, že byla u Zameta otrávena, a někteří historikové (Michelet) přijali tuto pověst. Psychologie lidu usuzovala: králova milenka musí být otrávena sokyní-královnou. Ale Markétu de Valois, která žila už od let daleko od dvora v Ussonu, nelze vážně podezřívati z vraždy.

POCHODEŇ LÁSKY. Píseň z oblasti severozápadní, z pobřeží Normandie, Bretaně nebo Poitou. Je to vlastně lidové zpracování legendy o Héře a Leandrovi.

VĚZEŇ. Jedna z nejnaivnějších a nejdojímavějších písní, již možno datovati do XVII. století do střední nebo východní Francie.

SVATÝ MIKULÁŠ. Píseň tuto zaznamenal Gérard de Nerval. Vznikla asi v XVI. století v Champagni nebo v Ardenách, kde ji ještě v polovině XIX. století zpívaly děti v den sv. Mikuláše, patrona Lotrinska, jako koledu. Legenda sama je starší: v katedrále v Bourges je okno z XIII. století, kde jsou dva výjevy této legendy.

ZPOVĚDNÍK. Lidová píseň z Poitou, s refrénem:

Je n'vous connais pas,
je n'sais qui vous êtes.

Text: La chanson française du XVe au XXe siècle. (Renaissance du Livre.)

NÁVRAT NÁMOŘNÍKŮV. Doncieux má jinou verzi, kde jde o vojáka, a klade její původ do armády Ludvíka XIV. nebo Ludvíka XV. Přidržel jsem se verze Bujeaudovy: Chants populaires des provinces de l'Ouest, kde je místo vojáka námořník. Tradiční téma návratu mužova z vojny: patetická situace konfliktu dvojího legitimního manželství. Doncieux připomíná literární zpracování tohoto tématu – Balzac: Colonel Chabert, Zola: Jacques Damour, Maupassant: Retour.

ŠVARNÝ TAMBOR. Rozmarná píseň, vzniknuvší asi v polovině XVIII. století (reine de Hongrie, nepochybně Marie Terezie) někde na pobřeží Normandie, Bretaně nebo Poitou; je rozšířena po celé Francii. Srov. J. Fiala: 21 francouzských písní.

POSLEDNÍ SRPEN. (Le trente-et-un du mois d'août.) Některé verze mají místo Bordeaux záhadné město Breslau – Vratislav, což by byla francouzská obdoba Shakespearova českého pobřeží. Francouzské vlastenectví a nenávist k Angličanům vyráží v posledním verši slovem tak ostrým, že bylo nutno je poněkud ve výrazu zmírniti.

MARION. Skvělá ukázka ženské lstivé chytrosti z Provence ze XVII. století. V některých verzích odpovídá ještě žárlivec na poslední otázku:

Ostatní hodím krkavcům,
u čerta, Marion.

MARKYTKA. Rozpustilá píseň ze střední nebo severní Francie asi ze XVII. století.

STUDÁNKA. Píseň rozšířená v Bretani, Normandii, Poitou a ve francouzské Kanadě, asi z poloviny XVII. století. Doncieux uvádí jen 22 veršů, které jsem doplnil podle jiné verze, takže je tu celé malé drama opuštěného děvčete. Zpívá se obyčejně s refrénem:

Ah, je l'attends, je l'attends, je 1'attends
celui que j'aime, que mon coeur aime;
ah! je l'attends, je l'attends, je l'attends
celui que mon coeur aime tant!

Tak jsem ji slyšel zpívat v Lapin agile na Montmartru.

SAMOSTŘÍL. Text i nápěv zaznamenány již r. 1599, 1600 a 1606; nutno ji tedy klásti do XVI. století.

PLAVOVLÁSKA. Oblíbená a rozšířená vojenská píseň. Patrně běží o tažení Ludvíka XIV. proti Holandťanům z r. 1692.

TŘI NÁMOŘNÍCI. Je z nejkrásnějších bretonských námořnických balad; má tesklivý monotónní nápěv a v kadenci refrénu je celá melancholie širého oceánu.

MALBRUK. Píseň dosti záhadného původu, neboť její hrdina, John Churchill, duke of Marlborough, ač se účastnil bitvy u Malplaquetu r. 1709, zemřel na svém loži teprve r. 1722. Ale v bitvě, kde Angličané ustupovali před maršálem Villarsem, se rozneslo, že „Malbrouk“ padl. To stačilo patrně některému vojákovi, aby složil posměšnou píseň na nepřátelského vojevůdce. Koncem XVIII. stol. nabyla píseň nové obliby. Když roku 1781 Marie Antoinetta porodila dauphina, přišla do Versailles s mužem jakási selka jménem Poitrine: dobrá žena si vzala do hlavy, že se musí stát kojnou dauphina. Podařilo se jí to skutečně. Jednoho dne slyšela ji královna, kterak kojenci zpívala tuto píseň. Královna si ji zapamatovala, zpívala ji a po ní celý dvůr. Tehdy právě dokončoval Beaumarchais Figarovu svatbu a napsal na nápěv Malboruka známou píseň pážete:

J’avais une marraine...

Tak tato píseň přišla do módy a zůstala nejznámější lidovou písní francouzskou. Srovn. Jaromír Fiala: 21 francouzských písní.

DESET DĚVČÁTEK. Jména děvčat jsou v překladu počeštěna.

MARTIN. Pochodová píseň z Bretaně. Původ kolem roku 1600.

CESTÁŘ. Lidová píseň z Poitou z XVIII. století. Nevím, je-li text zaznamenán. Slyšel jsem ji zpívat.

POJĎ, **MILÁ**... Normandská píseň lidová. Text a melodie u Weckerlina: Echo des temps passés. Překlad snaží se vystihnout v refrénu dialektický výraz: emberlifi – emberlificoté.

KMOTR GUILLERI. Píseň ze XVI. století.

MATHURINA. Lidová písnička z Bretaně, z departementu Finistère.

BYLA JEDNOU LOĎKA MALÁ. Srovnej výše poznámku k písni Krátká slámka.

PERNETTA. Píseň vznikla asi ve střední Francii, v kraji Forez, v XV. stol. Existuje v mnohých variantách v langue dŏc i v langue d'oïl, v oblasti katalánské i v Piemontě. Je velmi blízká staré středověké tradici truvérské, oněm romancím, či „chansons de toile", rozšířeným ve XII. století, o nichž mluví G. Paris. Doncieux, který píseň zaznamenal, nalézá nápadně blízkou verzi u Lužických Srbů. (Haupt-Schmaler: Volkslieder der Wenden in der Lausitz II.)

ESCRIVETTA. Píseň náležející jižní oblasti jazykové, provensálské, katalánské, piemontské. Povstala patrně v XV. nebo XVI. stol. Jméno Escrivetta, které souvisí etymologicky se slovem écrevisse, ráček, označuje drobnou, křehkou bytost; byl bych užil slova Křehotinka, kdyby nemělo v češtině trochu speciální přízvuk. Je z nejkrásnějšího, co se zachovalo ze staré poezie. Mistral v XI. zpěvu Calendal vzpomíná toho, že provensálští hrnčíři v minulém století malovávali historii Escrivettinu na nádobí. Od dob Karla Martela až hluboko do XVII. století neustali turečtí a arabští piráti znepokojovat a přepadat pobřeží středozemní Evropy, odvékajíce do zajetí muže, ženy i děti. Má tudíž historie unesené Escrivetty přízvuk prožité pravdy. (Srov. Doncieux: Le Romancéro populaire de la France.)

KRÁSNÁ LAZEBNICE. Píseň vznikla ve Franche-Comté v XVI. století.

JOSEF A MARIA V BETLÉMĚ. Známá propagátorka staré poezie lidové, Yvetta Guilbertová, udává jako autorku této legendy Françoise Paschal a datum 1672.

RENAUD, VRAH ŽEN. Píseň severofrancouzská, asi ze XVII. století. Syžet velmi rozšířený skoro po celé Evropě, od Skandinávie po Uhry, dostal se do Francie z Nizozemí nebo z Anglie.

KAJÍCÍ MAGDALÉNA. Katalánská legenda z prvního nebo druhého desetiletí XVI. století.

KRISTOVO UMUČENÍ. Text zaznamenaný Yvettou Guilbertovou.

LOMBARDSKÁ PANÍ. Původně hornoitalská píseň, opěvající tragickou historii Rosmondy, dcery lombardského krále Alboina. Doncieux klade vznik do doby Františka I., známého svou galantností.

BÍLÁ LAŇ. Píseň ze sklonku XVI. věku, vznikla asi v Bretani, z inspirace severské. Kdo by tu nevzpomněl Erbenovy Lilie!

JEPTIŠKA. Bretonská píseň z Morbihanu.

POMSTĚNÁ SESTRA. Jihofrancouzská píseň z konce XVI. nebo začátku XVII. století.

ANGLICKÁ SVATBA. Vznikla patrně v době sňatku princezny Henrietty de France, dcery Jindřicha IV. a sestry Ludvíka XIII., s Karlem I. anglickým roku 1625, a podle všeho byl anonymní skladatel námořníkem v některém normandském přístavu, kde nenávist k Anglii byla tradiční. Doncieux upozorňuje na zajímavou koincidenci: zpráva Mercuru de France o svatebním průvodu mluví o „dvanácti hobojistech, oděných livrejí Jeho Veličenstva“. Není vyloučeno, že píseň složil očitý svědek slavné svatby.

LOĎ S OBILÍM. Píseň ta zřejmě povstala v Bordeaux, jak vysvítá jak z určité lokalizace, tak z toho, že podvedená paní je chotí rady bordeauxského parlamentu. Lze ji datovat na počátek XVIII. století.

NA SVATÉHO JANA. Normandská lidová taneční píseň z okolí Jumièges.

LA PALISSE. Jacques de Chabannes, seigneur de la Palisse, je historická osobnost: byl francouzským maršálkem za Františka I. a nalezl u Pavie hrdinskou smrt. Podivhodným osudem žije v lidové paměti jako typ naivního hlupáčka. Jak k tomu došlo, těžko říci; výklad, který podává Pierre Vrignault ve své Antologii francouzské písně, zdá se mi poněkud vyumělkovaný. Uvádím jej zde přece pro zajímavost. Když padl maršál La Palisse, složil některý voják žalozpěv, který začínal takto:

Monsieur La Palisse est mort,
Il est mort devant Pavie,
Un quart d'heure avant sa mort
Il faisait encore envie.

At'z neporozumění, at'z rozpustilosti byl poslední verš travestován a zněl:

Il était encore en vie.

(„Čtvrt hodiny před smrtí byl ještě naživu", místo „budil ještě závist".) Z této myšlenky se vyvinula během času nekonečná píseň pochodová, která měla v XVIII. století přes čtyřicet strof. Pro českou verzi jsem vybral několik nejznámějších.

CADET ROUSSELLE. Jedna z nejznámějších písní francouzských, je vlastně jen moderním rozvedením a napodobením staré písně Jean de Nivelle; je to figura z frašky „Cadet Rousselle holičem“ od vaudevillisty Auda.

BÁRKA. Bretonská rybářská píseň.

HODNÁ ŽENA. Lidová píseň z XVIII. století.

SLAVÍČEK. Lidová píseň z Bretaně, z Morbihanu.

BÁBA. Anonymní píseň z XVIII. století.

KRÁSNÁ LOĎ. Námořnická píseň z XVIII. století. Vznikla asi ve Vendée.

ROBINET. Lidová píseň ze XVII. století.

PIJÁCKÁ. Autorem je normandský básník Jean le Houx.

RYBNÍČEK. Taneční píseň z Bretaně.

FORMANOVA ŽENA. Severofrancouzského, asi normandského původu, z poloviny XVIII. století.

STRAKA (La mère Ajasse). Poitou.

PASTÝŘKA. Populární píseň z XVIII. století.

PÍSEŇ PRO NEVĚSTU. Bretonská z Morbihanu.

DŘEVÁČKY. Stará pochodová píseň vojenská, původně asi z Bretaně, ale rozšířená po všech provinciích v různých variantách. Nejznámější začínají: En m'en revenant de Rennes... nebo En passant par la Lorraine...

BOJÁCNÁ. Píseň z XVIII. století, tzv. „brunettes“.

DEZERTÉR. O stáří této písně je spor. Snad je z XVIII. století, ale spíše nutno ji klást do XIX. století. Někteří přičítají autorství Murgerovi.

Obsah

Titulní list
Úvod
ZPĚVY SLADKÉ FRANCIE
- Tři princezny
- Král Looys
- Pozdrav milému
- Král Renaud
- Krásná Magdaléna
- Pasačka vepřů
- Prsteny
- Krátká slámka
- Král Dagobert
- Děvče s pomeranči
- Zdánlivě mrtvá
- Otrávená markýza
- Pochodeň lásky
- Vězeň
- Svatý Mikuláš
- Zpovědník
- Návrat námořníkův
- Švarný tambor
- Poslední srpen
- Marion
- Markytka
- Studánka
- Samostříl
- Plavovláska
- Tři námořníci
- Malbruk
- Deset děvčátek
- Martin
- Cestář
- Pojď, milá . . .
- Kmotr Guilleri
- Mathurina

Byla jednou loďka malá

NOVÉ ZPĚVY SLADKÉ FRANCIE

Pernetta
Escrivetta
Krásná lazebnice
Josef a Maria v Betlémě
Renaud, vrah žen
Kající Magdaléna
Kristovo umučení
Lombardská paní
Zachráněná ovce
Bílá laň
Jeptiška
Pomstěná sestra
Anglická svatba
Loď s obilím aneb Ošizená paní
Na Svatého Jana
Koleda
Kaliba
Matěj Tuhý
Nedočkavá
Poustevníkova dcera
Bárka
Hodná žena
Slavíček
Bába
Sirotci
Krásná loď
Robinet
Pijácká
Rybníček
Formanova žena
Necita
Zrazená
Straka
Pastýřka
Píseň pro nevěstu
Dřeváčky
Bojácná

Dezertér
Bubeník
POZNÁMKY